

Брюксел, 27 ноември 2023 г.
(OR. en)

15808/23

Междуетноститутуционално досие:
2023/0053(COD)

TRANS 524
CODEC 2222

ДОКЛАД

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Съвета
№ предх. док.:	15402/23
№ док. Ком.:	6795/1/23 REV1 + ADD1 REV1
Относно:	Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно свидетелствата за управление, за изменение на Директива (ЕС) 2022/2561 на Европейския парламент и на Съвета, на Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета, и за отмяна на Директива 2006/126/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕС) № 383/2012 на Комисията – Общ подход

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 1 март 2023 г. Комисията представи на Съвета предложението за цялостно преразглеждане на Директивата относно свидетелствата за управление, което е 4-тата реформа на тази директива.
2. Предложението, което беше прието като част от инициативите на Комисията по REFIT и от пакета за пътна безопасност, е от значение за над 250 милиона водачи в ЕС и ЕИП. Неговата цел е да се подобри пътната безопасност и да се улесни свободното движение на гражданите в рамките на ЕС. Основните нови елементи са:
 - въвеждането на „мобилно“ (т.е. цифрово) свидетелство за управление,

- напредък в хармонизирането на процедурите за здравен скрининг, прилагани в държавите членки,
- схема за управление с придружител, със свидетелство за управление от 17-годишна възраст,
- изпитателен срок за нови водачи,
- селективни технически корекции с цел допълнително намаляване на пречките пред достъпа до свидетелства за граждани, които се преместват от една държава членка в друга, и централизирана оценка на рамката в областта на автомобилния транспорт на трета държава с оглед на замяната на свидетелства за управление в държава членка, и
- селективно актуализиране на изискванията за изпитите за получаване на свидетелство за управление и на изискванията относно физическата и психическата годност на водача.

II. РАБОТА В ДРУГИТЕ ИНСТИТУЦИИ

3. Европейският парламент определи комисията по транспорт и туризъм (TRAN) за водеща комисия по това предложение, а за докладчик – г-жа Karima DELLI (Greens/EFA, FR). Гласуването на нейния доклад в комисията по предварителен план ще се проведе на 7 декември 2023 г.
4. Европейският икономически и социален комитет прие становище на 14 юни 2023 г. Комитетът на регионите реши да не излиза със становище. Европейският надзорен орган по защита на данните излезе със становище на 25 април 2023 г.

III. РАБОТА В РАМКИТЕ НА СЪВЕТА И НЕГОВИТЕ ПОДГОТВИТЕЛНИ ОРГАНИ

5. Комисията представи обстойно пакета за пътна безопасност на заседанието на работна група „Сухопътен транспорт“ от 2 март 2023 г. След това на 8 март 2023 г. беше представена и разгледана оценката на въздействието. Разглеждането член по член в работната група започна на 8 март 2023 г., което доведе до поредица от обобщения на въпросите и отговорите. Шведското председателство изготви първо компромисно предложение, посветено на административните аспекти на издаването на свидетелства за управление (членове 8 – 13 и приложение I) и на управлението с придружител, изпитателния срок и изискванията за изпити; председателството доразви компромисния текст до заседанието на работната група на 21 юни 2023 г.

6. На 1 юни 2023 г. Съветът проведе ориентационен дебат. Министрите приветстваха предложението, което според тях се вписва в усилията им за постигане на напредък по плановете за действие в областта на пътната безопасност. По-специално, беше счетено, че е необходимо фокусът да се насочи към младите водачи по отношение на поведението, знанията и уменията, а уеднаквените схеми за управление с придружител и изпитателен срок бяха оценени най-вече по принцип. Бяха установени обаче значителни различия в мненията относно подробностите, като най-големи несъответствия имаше по отношение на елементите на предложението, отнасящи се до здравния скрининг и наблюдението на физическото и психичното здраве на възрастните хора. Като цяло беше приветствана амбицията за въвеждане на цифрово свидетелство за управление и превръщането му в стандартен „продукт“ с течение на времето. Във връзка с това министрите разгледаха портфейла на ЕС за цифрова самоличност, съдържанието на цифровото свидетелство за управление, офлайн проверките, удобството за ползване, сигурността на информационните технологии и времето за транспониране.
7. Испанското председателство продължи работата и включи всички останали части от предложението в обсъждането на компромисния текст между 10 юли и 13 ноември 2023 г.
8. На последното заседание на работната група (13 ноември 2023 г.) делегациите приветстваха постигнатия напредък и голямо мнозинство от тях счете, че е възможно да се подготви общ подход през декември. Резервите за разглеждане, които все още са налице, се отнасят най-вече до оправомощаването на Комисията да приема делегирани актове за изменение на приложения II, III, IV и VI (член 10, параграф 8) и медицинските състояния (приложение III). Делегациите изтъкнаха отново някои от своите опасения във връзка с различни части на предложението, например относно разрешената маса за определени типове превозни средства или разрешеното повишаване на категорията (член 6 и член 9, приложение V), стандартния срок на валидност на свидетелствата за управление (член 10), проверката на медицинските състояния (член 10а) или схемата за управление с придружител (член 14).
9. След допълнителни изменения на компромисния текст след това заседание Комитетът на постоянните представители одобри текста на 22 ноември 2023 г. като подготовка за заседанието на Съвета. Текстът получи подкрепата на голямо мнозинство държави членки. Някои делегации посочиха оставащите опасения във връзка с конкретни части от предложението, например относно амбицията на схемата за управление с придружител (член 14). Представителят на Комисията подкрепи работата на председателството и изрази предпочитание схемата за управление с придружител да се запази като задължителен вариант също за тежките превозни средства.

10. Важните промени спрямо предложението на Комисията могат да се обобщят по следния начин:
- Доброволно съкращаване на сроковете на валидност на свидетелствата за управление на възрастни хора (член 10, параграф 2),
 - По-ясно описание на скрининга на физическата и психическата годност за управление преди издаването и подновяването на свидетелства за управление въз основа на различни системи, разработени в държавите членки (член 10а),
 - Привеждане в съответствие на техническите елементи на мобилните свидетелства за управление с предстоящото приемане на Втория регламент относно електронната идентификация и удостоверителните услуги¹ и по-добра връзка между приемането на актове за изпълнение и задължението на държавите членки за прилагане (членове 3 и 5, приложение I, част B),
 - Привеждане в съответствие на разрешената маса за моторни каравани от категория B със съществуващото разрешение за ремаркета за каравани (член 6, параграф 1),
 - По-подробни насоки за оценката от страна на Комисията на рамката за пътна безопасност на трети държави (член 12),
 - Прецизиране на изискванията за придружителя в схемата за управление на превозно средство с придружител — схема, която ще бъде задължителна само за свидетелство за управление за категория B (член 14),
 - Преформулиране на условията за изпитателния срок с оглед на компетенциите и установените практики на държавите членки (член 15),
 - Възможност за гражданите да положат теоретичен изпит при определени условия в държавата членка, на която са граждани, когато е различна от държавата членка на пребиваване, но без да се предвижда такава възможност за практическия изпит (член 17).

¹ Текстът на измененията след преговорите се съдържа в док. ST 15149/23.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

11. Във връзка с посоченото по-горе Съветът по транспорт, телекомуникации и енергетика се приканва, на заседанието си на 4 декември 2023 г., да постигне съгласие по общ подход по компромисния текст, приложен към настоящия доклад.
-

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно свидетелствата за управление, за изменение на Директива (ЕС) 2022/2561 на Европейския парламент и на Съвета, на Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета, и за отмяна на Директива 2006/126/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕС) № 383/2012 на Комисията (текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 91, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет²,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите³,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

[БЕЛЕЖКА: Съображенията ще бъдат финализирани на по-късен етап.]

² ОВ С , , стр. .

³ ОВ С , , стр. .

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Предмет и обхват

1. С настоящата директива се определят общи правила за:
 - а) образците, стандартите и категориите на свидетелствата за управление;
 - б) издаването, валидността, подновяването и взаимното признаване на свидетелства за управление;
 - в) някои аспекти на замяната, подмяната, отнемането, частичното ограничаване, временното ограничаване и анулирането на свидетелства за управление;
 - г) някои аспекти, приложими за новите водачи.
2. Настоящата директива не се прилага за превозни средства със силово задвижване, движещи се с колела или вериги и разполагащи най-малко с две оси, чиято основна функция се заключава в теглителната им сила, специално конструирани да теглят, тласкат, носят или задвижват определени инструменти, машини или ремаркета, използвани във връзка със селскостопански или горскостопански дейности, и при което превозът по шосе на пътници или стоки или тегленето по шосе на превозни средства, предназначени за превоз на пътници или стоки, е само второстепенна функция.

Член 2

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- 1) „свидетелство за управление“ означава документ, който удостоверява правото на управление на превозни средства със силово задвижване и в който се посочват условията, при които притежателят има право да управлява такива превозни средства. То може да бъде във физически или цифров формат, или и в двата;

- 2) „физическо свидетелство за управление“ означава свидетелство за управление в неговия физически формат, издадено в съответствие с член 4;
- 3) „мобилно свидетелство за управление“ означава свидетелство за управление в цифров формат, издадено в съответствие с член 5;
- 4) „превозно средство със силово задвижване“ означава самоходно превозно средство, придвижващо се по път със собствена тяга, различно от релсово превозно средство;
- 5) „двуколесно превозно средство“ означава превозно средство, посочено в член 4, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕС) № 168/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁴;
- 6) „триколесно превозно средство“ означава превозно средство, посочено в член 4, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) № 168/2013;
- 7) „леко четириколесно превозно средство“ означава превозно средство, посочено в член 4, параграф 2, буква е) от Регламент (ЕС) № 168/2013;
- 8) „мотоциклет“ означава двуколесно превозно средство със или без кош, посочено в член 4, параграф 2, букви в) и г) от Регламент (ЕС) № 168/2013;
- 9) „триколесно моторно превозно средство“ означава превозно средство с три симетрично разположени колела, посочено в член 4, параграф 2, буква д) от Регламент (ЕС) № 168/2013;
- 10) „моторно превозно средство“ означава превозно средство със силово задвижване, което нормално се използва за превоз на пътници или стоки по шосе или да тегли по шосе превозни средства, предназначени за превоз на пътници или стоки. Този термин включва и тролейбуси, т.е. нерелсови превозни средства, които са свързани към електрически проводник;
- 11) „тежко четириколесно превозно средство“ означава превозни средства, посочени в член 4, параграф 2, буква ж) от Регламент (ЕС) № 168/2013;

⁴ Регламент (ЕС) № 168/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 15 януари 2013 г. относно одобряването и надзора на пазара на дву-, три- и четириколесни превозни средства (ОВ L 60, 2.3.2013 г., стр. 52).

- 12) „решение, засягащо правото на управление“ означава всяко решение, което води до отнемането, анулирането, частичното ограничаване или временното ограничаване на валидността на свидетелството за управление или на правото на управление на даден водач на превозно средство със силово задвижване и което е влязло в сила. Мярката може да представлява главно, допълнително или съпътстващо наказание или мярка за безопасност;
- 13) „моторна каравана“ означава превозно средство със специално предназначение от категория М, посочено в член 4 и точка 5.1 от приложение I към Регламент (ЕС) 2018/858, конструирано така, че да включва жилищни помещения, които съдържат най-малко следното оборудване:
- седалки и маса,
 - място за спане, което може да се образува от седалките;
 - кухненско обзавеждане, както и
 - обзавеждане за съхраняване на багаж.
- Това оборудване трябва да бъде неподвижно закрепено към жилищното помещение; независимо от това, масата може да бъде проектирана така, че да може е лесно да се прибира;
- 14) „линейка“ означава превозно средство от категория М, посочено в член 4 и точка 5.3 от приложение I към Регламент (ЕС) 2018/858, предназначено за превоз на болни или ранени лица и разполагащо със специално оборудване за тази цел.

Член 3

Стандартни спецификации на Съюза относно свидетелствата за управление и взаимно признаване

1. Държавите членки гарантират, че техните национални свидетелства за управление се издават в съответствие с разпоредбите на настоящата директива и отговарят на стандартните спецификации на Съюза и на други критерии в съответствие с:
 - а) член 4 за физически свидетелства за управление;
 - б) член 5 за мобилни свидетелства за управление.
2. Държавите членки гарантират, че физическите и мобилните свидетелства за управление, издадени на едно и също лице, са напълно равностойни помежду им по отношение на правата и условията, при които това лице има право да управлява превозни средства, както и по отношение на срока на валидност.

3. Държавите членки не изискват като предварително условие притежаването на физическо или мобилно свидетелство за управление от кандидата при издаването, подмяната, подновяването или замяната на свидетелство за управление в другия формат. Това не засяга обработката на съществуващи свидетелства в случай на замяна или подмяна в съответствие с член 11, параграфи 3 и 4.
4. 5 години след приемането на актовете за изпълнение в съответствие с член 5, параграф 7 държавите членки гарантират, че по подразбиране се издават само мобилни свидетелства за управление. До тази дата държавите членки могат да вземат решение да издават мобилни свидетелства за управление.
5. Чрез дерогация от параграф 4, по искане на кандидата, държавите членки предоставят възможност за издаване на физическо свидетелство за управление вместо или заедно с мобилно свидетелство за управление.
6. Свидетелствата за управление, издадени от държавите членки, се признават взаимно. Въпреки това мобилните свидетелства за управление, издадени в съответствие с член 5, се признават взаимно след датата, посочена в параграф 4.

[...]

Член 4

Физически свидетелства за управление

1. Държавите членки издават физически свидетелства за управление въз основа на стандартните спецификации на Съюза, определени в приложение I, част A1.
2. Държавите членки предприемат всички необходими стъпки за избягване на какъвто и да е риск от подправка на свидетелства за управление, включително на свидетелства за управление, издадени преди 19 януари 2013 г. Те информират за това Комисията.

Физическото свидетелство за управление се подsigурява срещу подправка посредством стандартните спецификации на Съюза, определени в приложение I, част A2. Държавите членки могат да въведат допълнителни защитни елементи.

3. Когато притежателят на валидно физическо свидетелство за управление без срок на административна валидност установява обичайното си пребиваване в държава членка, различна от тази, която е издала свидетелството за управление, държавата членка домакин може две години след датата, на която притежателят е установил обичайното си пребиваване на нейна територия, да приложи административните срокове на валидност, определени в член 10, параграф 2, чрез подновяване на свидетелството за управление.
4. Държавите членки гарантират, че към 19 януари 2033 г. всички физически свидетелства за управление, които са издадени или са в обращение, изпълняват всички изисквания на настоящата директива.
5. Държавите членки могат да решат да въведат запамятаващо устройство (микрочип) като част от физическото свидетелство за управление. Когато дадена държава членка реши да въведе микрочип като част от своето физическо свидетелство за управление, тя може, когато националното ѝ законодателство, свързано със свидетелствата за управление, предвижда това, да реши също така да съхранява в микрочипа данни в допълнение към посоченото в приложение I, част Г.

Когато държавите членки предвиждат микрочипа като част от физическото свидетелство за управление, те прилагат техническите изисквания, определени в приложение I, част Б. Държавите членки могат да въведат допълнителни защитни елементи.

Държавите членки информират Комисията в случай на решение за включване на микрочип в техните физически свидетелства за управление или за всяка промяна, свързана с такова решение, в срок от три месеца от приемането му. Държавите членки, които вече са въвели микрочип в своите физически свидетелства за управление, информират Комисията за това в срок от три месеца от датата на влизане в сила на настоящата директива.

6. Държавите членки могат да решат да запишат на мястото, запазено за микрочипа в издадените от тях физически свидетелства за управление, код QR вместо или заедно с микрочипа. Кодът QR позволява проверка на автентичността на информацията, посочена върху физическото свидетелство за управление.

7. Държавите членки гарантират, че проверяващият орган не съхранява личните данни, необходими за проверката на информацията, посочена върху физическото свидетелство за управление, освен ако съхранението е разрешено от правото на Съюза или националното право, както и че органът, издаващ свидетелството за управление, не се уведомява за процеса на проверка.

Комисията приема актове за изпълнение, в които определя подробни разпоредби относно характеристиките, осигуряващи оперативна съвместимост, и мерките за сигурност, на които трябва да отговарят кодовете QR, записани върху физическите свидетелства за управление. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 22, параграф 2.

Държавите членки информират Комисията за всяка мярка, целяща въвеждането на код QR в техните свидетелства за управление, или за всяка промяна на такава мярка, в срок от три месеца от приемането ѝ.

8. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 21 за изменение на приложение I, части А, Б и Г, когато това е необходимо, за да се вземе предвид техническото, оперативното или научното развитие.

Член 5

Мобилни свидетелства за управление

1. Държавите членки издават мобилни свидетелства за управление въз основа на стандартните спецификации на Съюза, определени в приложение I, част В.
2. Без да се засягат националните правила, изискващи заплащане на такса за издаването на свидетелство за управление, държавите членки гарантират, че електронното извличане на мобилни свидетелства за управление е достъпно безплатно за лицата, притежаващи издадено от тях мобилно свидетелство за управление.

Мобилните свидетелства за управление се издават към европейските портфейли за цифрова самоличност като електронни удостоверения за атрибути, в съответствие с Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета⁵.

3. [...] Държавите членки гарантират, че мобилните свидетелства за управление не съдържат повече данни от посочените в приложение I, част Г, и че за тази цел не се обработват други лични данни освен необходимите за проверка на правата на управление на притежателя.
4. [...] Държавите членки гарантират, че личните данни, необходими за проверка на правата за управление на притежателя на мобилно свидетелство за управление, не се съхраняват от проверяващия орган, освен ако съхранението е разрешено от правото на Съюза или националното право.
5. Държавите членки предоставят на Комисията списък на органите, издаващи мобилни свидетелства за управление, който те редовно актуализират. Комисията предоставя тези списъци на обществеността чрез сигурен канал и подписани или подпечатани по електронен път и във форма, подходяща за автоматизирана обработка.
6. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 21 за изменение на приложение I, част В, когато това е необходимо, за да се вземе предвид техническото, оперативното или научното развитие.
7. До [датата на влизане в сила + 18 месеца] Комисията приема актове за изпълнение, в които определя подробни разпоредби относно външния вид, оперативната съвместимост, стандартите за актуализиране на данните и записите, сигурността и организационните мерки за обработването и защитата на личните данни, изпитването и техническите стандарти и стандартите за сигурност при обмена на мобилни свидетелства за управление, включително функциите за проверка и интерфейса с националните системи. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 22, параграф 2.

⁵ Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 73).

Член 6

Категории свидетелства за управление

1. Чрез свидетелството за управление се разрешава управлението на превозни средства със силово задвижване от следните категории:

а) мотопеди:

категория АМ:

- двуколесни превозни средства или триколесни превозни средства с максимална проектна скорост не по-висока от 45 km/h (с изключение на тези с максимална проектна скорост по-малка или равна на 25 km/h);
- леки четириколесни превозни средства;

б) мотоциклети и триколесни моторни превозни средства:

i) категория А1:

- мотоциклети с работен обем на цилиндъра(ите), непревишаващ 125 cm³, с мощност, непревишаваща 11 kW, и с отношение мощност/тегло, непревишаващо 0,1 kW/kg;
- триколесни моторни превозни средства с мощност, непревишаваща 15 kW;

ii) категория А2:

мотоциклети с мощност, непревишаваща 35 kW, с отношение мощност/тегло, непревишаващо 0,2 kW/kg, и които не са конструирани на базата на превозно средство с мощност над 70 kW;

iii) категория А:

- мотоциклети;
- триколесни моторни превозни средства с мощност, превишаваща 15 kW;

Моторните превозни средства от категориите, посочени в букви а) и б), могат да бъдат комбинирани с ремарке с максимално допустима маса, която не превишава половината от масата без товар на теглещото превозно средство. Държавите членки могат да прилагат допълнителни условия към издадените от тях свидетелства по съображения, свързани с пътната безопасност.

в) моторни превозни средства:

i) категория В1:

- тежки четириколесни превозни средства.

Категория В1 не е задължителна; в държави членки, които не въвеждат тази категория свидетелства за управление, се изисква свидетелство за управление от категория В за управлението на такива превозни средства. Тези държави членки могат да откажат да заменят свидетелство за управление по отношение на категория В1;

Държавите членки могат също така да решат да въведат тази категория, за управление на тяхна територия, изключително за превозните средства, посочени в член 9, параграф 4, първа алинея, буква в), при условията, предвидени в посочения параграф, и ако са изпълнени допълнителните условия, че към момента на издаване на свидетелството за управление за тази категория водачът е на възраст под 21 години, че свидетелството за управление за тази категория е с валидност, изтичаща при навършване на 21 години от притежателя, и свидетелството за управление да не може да бъде подновявано за тази категория. Когато държава членка реши да направи това, тя отбелязва този факт в свидетелството за управление чрез използване на код на Съюза 60.03;

ii) категория В:

- моторни превозни средства с максимално допустима маса, непревишаваща 3 500 kg, и проектирани и конструирани за превоз на не повече от осем пътници освен водача;
- моторните превозни средства от тази категория могат да бъдат комбинирани с ремарке от категория О1, посочено в член 4 от Регламент (ЕС) 2018/858.

Без да се засягат разпоредбите относно правилата за одобряване на типа за съответните превозни средства, моторни превозни от тази категория могат да бъдат комбинирани с ремарке от категория О2, посочено в член 4 от Регламент (ЕС) 2018/858, или могат да бъдат моторни каравани с максимално допустима маса, превишаваща 3 500 kg, при условие че максимално допустимата маса на състава или моторната каравана не превишава 4 250 kg. В случай че такъв състав или моторна каравана превишава 3 500 kg, държавите членки изискват, в съответствие с разпоредбите на приложение V, **той** да се управлява само след:

- завършване на обучение, или
- издържан изпит за проверка на уменията и поведението.

Държавите членки могат също така да изискват както такова обучение, така и да бъде издържан изпит за проверка на уменията и поведението.

При същите условия и без да се засягат разпоредбите относно правилата за одобряване на типа за съответните превозни средства, моторните превозни средства от тази категория могат да се състоят от линейка с максимално допустима маса, превишаваща 3 500 kg, но непревишаваща 4 250 kg.

Държавите членки указват правото да се управлява такъв състав, моторна каравана или линейка върху свидетелството за управление със съответния код на Съюза, посочен в приложение I, част Д.

iii) категория BE:

- без да се засягат разпоредбите относно правилата за одобряване на типа за съответните превозни средства, състав от превозни средства, състоящ се от теглещо превозно средство от категория В и ремарке от категория O2, посочено в член 4 от Регламент (ЕС) 2018/858;

iv) категория C1:

- моторни превозни средства, различни от тези от категории D1 или D, с максимално допустима маса, която превишава 3 500 kg, но не превишава 7 500 kg, и които са проектирани и конструирани за превоз на не повече от осем пътници освен водача.
- Моторните превозни средства от тази категория могат да бъдат комбинирани с ремарке от категория O1, посочено в член 4 от Регламент (ЕС) 2018/858;

v) категория C1E:

- без да се засягат разпоредбите относно правилата за одобряване на типа за съответните превозни средства, състави от превозни средства, при които теглещото превозно средство е от категория C1 и неговото ремарке или полуремарке има максимално допустима маса над 750 kg, при условие че допустимата маса на състава не превишава 12 000 kg;
- без да се засягат разпоредбите относно правилата за одобряване на типа за съответните превозни средства, състави от превозни средства, при които теглещото превозно средство е от категория В и неговото ремарке или полуремарке има допустима маса над 3 500 kg, при условие че допустимата маса на състава не превишава 12 000 kg;

- vi) категория C:
- моторни превозни средства, различни от тези от категории D1 или D, чиято максимално допустима маса е над 3 500 kg, и които са проектирани и конструирани за превоз на не повече от осем пътници освен водача;
 - Моторните превозни средства от тази категория могат да бъдат комбинирани с ремарке от категория O1, посочено в член 4 от Регламент (ЕС) 2018/858.
- vii) категория CE:
- без да се засягат разпоредбите относно правилата за одобряване на типа за съответните превозни средства, състави от превозни средства, при които теглещото превозно средство е от категория C и неговото ремарке или полуремарке има максимално допустима маса над 750 kg;
- viii) категория D1:
- моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превоз на повече от 8 и не повече от 16 пътници освен водача и с максимална дължина, непревишаваща 8 m.
 - Моторните превозни средства от тази категория могат да бъдат комбинирани с ремарке от категория O1, посочено в член 4 от Регламент (ЕС) 2018/858;
- ix) категория D1E:
- без да се засягат разпоредбите относно правилата за одобряване на типа за съответните превозни средства, състави от превозни средства, при които теглещото превозно средство е от категория D1 и неговото ремарке има максимално допустима маса над 750 kg;
- x) категория D:
- моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превоз на повече от осем пътници освен водача; моторните превозни средства от тази категория могат да бъдат комбинирани с ремарке от категория O1, посочено в член 4 от Регламент (ЕС) 2018/858.
- xi) категория DE:
- без да се засягат разпоредбите относно правилата за одобряване на типа за съответните превозни средства, състави от превозни средства, при които теглещото превозно средство е от категория D и неговото ремарке има максимално допустима маса над 750 kg.

2. С предварителното съгласие на Комисията, която оценява въздействието на предложената мярка върху пътната безопасност, държавите членки могат да изключват от прилагането на настоящия член някои специфични типове превозни средства със силово задвижване, включително специални превозни средства за хора с увреждания.

Държавите членки могат да изключват от прилагането на настоящата директива типовете превозни средства, използвани от или под контрола на въоръжените сили и гражданската отбрана. Те информират за това Комисията.

Член 7

Минимална възраст

1. Минималната възраст за издаване на свидетелство за управление е следната:
- а) 16 години за категории АМ, А1 и В1;
 - б) 18 години за категории А2, В, ВЕ, С1 и С1Е;
 - в) по отношение на категория А:
 - і) 20 години за мотоциклетите. Независимо от това достъпът до управление на мотоциклети от тази категория зависи от наличието на минимум двегодишен опит с управление на мотоциклети в рамките на свидетелство за управление А2. Изискването за двегодишен опит може да бъде отменено, ако кандидатът е на най-малко 24 години;
 - іі) 21 години за триколесни моторни превозни средства с мощност, превишаваща 15 kW;
 - г) 21 години за категории С, СЕ, D1 и D1Е;
 - д) 24 години за категории D и DE.
2. Държавите членки могат да повишават или намаляват минималната възраст за издаване на свидетелство за управление:
- а) за категория АМ надолу до 14 години или нагоре до 18 години;

- б) за категория В1 нагоре до 18 години;
- в) за категория А1 нагоре до 18 години, при условие че са изпълнени едновременно следните две условия:
 - i) има две години разлика между минималната възраст за категория А1 и минималната възраст за категория А2;
 - ii) има изискване за минимум двегодишен опит с управление на мотоциклети в рамките на категория А2, преди да може да бъде предоставен достъп до управление на мотоциклети от категория А, както е посочено в параграф 1, буква в), точка i);
- г) за категории В и ВЕ надолу до 17 години.

3. Държавите членки могат да намаляват минималната възраст за категория С до 18 години и за категория D до 21 години по отношение на:

- а) превозни средства, използвани от противопожарната служба, и превозни средства, използвани за поддържане на обществения ред;
- б) превозни средства, преминаващи през пътни изпитвания с цел ремонт или техническо обслужване.

4. Свидетелствата за управление, издадени в съответствие с параграфи 2 и 3, са валидни само на територията на издаващата държава членка, докато притежателят на свидетелството за управление достигне минималната възрастова граница, определена в параграф 1.

Държавите членки могат да признават валидността на тяхна територия на свидетелства за управление, издадени на водачи под минималната възраст, определена в параграф 1.

5. Чрез дерогация от параграф 1, букви г) и д) от настоящия член, когато кандидатът притежава удостоверение за професионална компетентност, посочено в член 6 от Директива (ЕС) 2022/2561, минималната възраст за издаване на свидетелство за управление е, както следва:

- а) за категории С и СЕ — минималната възраст, предвидена в член 5, параграф 2, буква а), точка i) от Директива (ЕС) 2022/2561;

- б) за категории D1 и D1E — минималната възраст, предвидена в член 5, параграф 3, буква а), точка i), втора алинея от посочената директива;
- в) за категории D и DE — минималната възраст, предвидена в член 5, параграф 3, буква а), точка i), първа алинея, член 5, параграф 3, буква а), точка ii), първа алинея и член 5, параграф 3, буква б) от посочената директива.

Когато в съответствие с член 5, параграф 3, буква а), точка i), втора алинея или член 5, параграф 3, буква а), точка ii), втора алинея от Директива (ЕС) 2022/2561 дадена държава членка разрешава управление на нейна територия от по-ранна възраст, валидността на свидетелството за управление се ограничава до територията на издаващата държава членка, докато притежателят на свидетелството за управление достигне съответната минимална възраст, посочена в първа алинея от настоящия параграф, и притежава удостоверение за професионална компетентност.

Член 8

Условия и ограничения

1. Държавите членки поставят обозначение в свидетелствата за управление, издадени на лице, спрямо което се прилагат едно или повече условия, при които то има право да управлява. За тази цел държавите членки използват съответните кодове на Съюза, предвидени в приложение I, част Д. Те могат да използват и национални кодове за условия, които не са обхванати от приложение I, част Д.

Ако поради физическа непригодност управлението е разрешено само за определени типове превозни средства или за превозни средства, приспособени с цел компенсиране на такава непригодност, изпитът за проверка на уменията и поведението, предвиден в член 10, параграф 1, се извършва с такова превозно средство.

2. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 21 за изменение на приложение I, част Д, когато това е необходимо, за да се вземе предвид техническото, оперативното или научното развитие.

Член 9

Етапи и съответствия между категориите

1. Свидетелства за управление от категории BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D и DE се издават само на водачи, които вече имат право да управляват превозни средства от категория В.
2. Валидността на свидетелствата за управление се определя, както следва:
 - а) свидетелствата за управление, издадени за категории C1E, CE, D1E или DE, са валидни за състави от превозни средства от категория BE;
 - б) свидетелствата за управление, издадени за категория CE, са валидни за категория DE, ако притежателите им имат право да управляват превозни средства от категория D;
 - в) свидетелствата за управление, издадени за категория C1E или CE, са валидни за категория D1E, ако притежателите им имат право да управляват превозни средства от категория D1;
 - в1) свидетелствата за управление, издадени за категории CE и DE, са валидни съответно за категории C и C1, и D и D1;
 - г) свидетелствата за управление, издадени за категории CE и DE, са валидни за състави от превозни средства съответно от категории C1E и D1E;
 - г1) свидетелствата за управление, издадени за категории C1E и D1E, са валидни съответно за категории C1 и D1;
 - д) свидетелствата, издадени за всички категории, са валидни за превозни средства от категория AM. Независимо от това за свидетелствата за управление, издадени на нейна територия, дадена държава членка може да ограничи съответствията за категория AM до категории A1, A2 и A, ако тази държава членка наложи практически изпит като условие за получаване на категория AM;
 - е) свидетелствата за управление за категория A2 са валидни също така за категория A1;

- ж) свидетелствата за управление, издадени за категории А, В, С или D, са валидни съответно за категории А1 и А2; В1; С1; D1;
 - з) две години след издаването за първи път на дадено свидетелство за управление за категория В то е валидно за управление на превозните средства на алтернативно гориво, посочени в член 2 от Директива 96/53/ЕО на Съвета⁶, с максимално допустима маса над 3 500 kg, но непревишаваща 4 250 kg без ремарке.
3. За управление на тяхна територия държавите членки могат да предоставят следните съответствия:
- а) триколесни моторни превозни средства в рамките на свидетелство за управление за категория В, за триколесни моторни превозни средства с мощност, превишаваща 15 kW, при условие че притежателят на свидетелството за управление за категория В е най-малко 21-годишен;
 - б) мотоциклети от категория А1 в рамките на свидетелство за управление за категория В.

Съответствията, предвидени в първа алинея, се признават взаимно от държавите членки, които са ги предоставили.

Държавите членки не посочват в свидетелството за управление, че притежателят има право да управлява превозните средства, посочени в първа алинея, освен посредством съответните кодове на Съюза, посочени в приложение I, част Д.

Държавите членки незабавно информират Комисията за съответствията, посочени в първа алинея, които са предоставени на тяхна територия, включително за националните кодове, които може да са били използвани преди влизането в сила на настоящата директива. Комисията предоставя тази информация на държавите членки с цел улесняване на прилагането на настоящия параграф.

⁶ Директива 96/53/ЕО на Съвета от 25 юли 1996 г. относно максимално допустимите размери в националния и международен трафик на някои пътни превозни средства, които се движат на територията на Общността, както и максимално допустимите маси в международния трафик (ОВ L 235, 17.9.1996 г., стр. 59).

4. Държавите членки могат да разрешават управлението на тяхна територия на следните категории превозни средства:
- а) превозни средства от категория D1 с максимално допустима маса 3 500 kg, като се изключва специалното оборудване, предназначено за превоз на пътници с увреждания, от водачи на възраст над 21 години, притежаващи свидетелство за управление, издадено за категория B, най-малко две години след първото издаване на такова свидетелство за управление и при условие че превозните средства се използват от организации с нестопанска цел за социални нужди и водачът предоставя услугите си на доброволни начала;
 - б) превозни средства с максимално допустима маса, превишаваща 3 500 kg, от водачи на възраст над 21 години, притежаващи свидетелство за управление, издадено за категория B, най-малко две години след първото издаване на такова свидетелство за управление, при условие че са изпълнени всички изброени по-долу условия:
 - i) предназначението на тези превозни средства е да се използват в неподвижно положение само в зони за обучение или възстановяване;
 - ii) те се използват от организации с нестопанска цел за социални нужди;
 - iii) модифицирани са така, че да не могат да се използват за превоза на повече от девет лица или за превоза на стоки, различни от тези, които са строго необходими за тяхното предназначение;
 - в) превозни средства от категория B с максимално допустима маса непревишаваща 2 500 kg и максимална скорост, технически ограничена до 45 km/h, от водачи, притежаващи свидетелство за управление за категория B1, което е издадено при спазване на условията, посочени в член 6, параграф 1, втора алинея, буква в), подточка i).

Държавите членки не посочват в свидетелството за управление, че притежателят има право да управлява превозните средства, посочени в първа алинея, букви а) и б), освен чрез съответните национални кодове.

Държавите членки информират Комисията за всички разрешения, предоставени в съответствие с настоящия параграф.

Издаване, валидност и подновяване

1. Свидетелства за управление се издават само на кандидатите, които отговарят на следните условия:

- а) издържали са изпит за проверка на уменията и поведението и теоретичен изпит и отговарят на минималните стандарти за физическа и психическа годност за управление, в съответствие с разпоредбите на приложения II и III;
- б) по отношение на категория АМ са издържали само теоретичен изпит; държавите членки могат да изискват кандидатите да издържат изпит за проверка на уменията и поведението и да приложат разпоредбите на член 10а за тази категория.

За триколесни и четириколесни превозни средства в рамките на тази категория държавите членки могат да налагат специфичен изпит за проверка на уменията и поведението. За разграничаване на превозните средства от категория АМ в свидетелството за управление може да се впише национален код;

- в) по отношение на категория А2 или категория А и при условие че имат придобит минимум двегодишен опит с управление на мотоциклет съответно от категория А1 или категория А2, и:
 - i) са издържали само изпит за проверка на уменията и поведението, или
 - ii) са преминали обучение в съответствие с приложение VI;
- г) преминали са обучение или са издържали изпит за проверка на уменията и поведението, или са преминали обучение и са издържали изпит за проверка на уменията и поведението в съответствие с приложение V по отношение на категория В за управление на състав от превозни средства, моторна каравана или линейка, посочени в член 6, параграф 1, буква в), точка ii), трета и пета алинея;
- д) които имат обичайно място на пребиваване на територията на държавата членка, издаваща свидетелството, или могат да представят доказателства, че към момента на подаване на заявлението си са учили там поне през предходните шест месеца.

2. Срокът на административна валидност на свидетелствата за управление, издадени от държавите членки, е, както следва:

- а) 15 години за категории AM, A1, A2, A, B, B1 и BE; Държавите членки могат да намалят този срок на 10 години, в случай че националното им законодателство позволява свидетелството за управление да се използва и като документ за самоличност;
- б) пет години за категории C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 и D1E.

Подновяването на свидетелство за управление може да задейства нов срок на административна валидност за друга категория или категории, за които притежателят на свидетелството има право на управление, доколкото това е в съответствие с условията, определени в настоящата директива.

Наличието на микрочип или на код QR по силата съответно на член 4, параграф 5 и член 4, параграф 6 не е предварително условие за валидността на свидетелство за управление. Загубата или невъзможността за прочитане на микрочипа или на кода QR, или друга повреда в тях не засяга валидността на свидетелството за управление.

Държавите членки могат да ограничат срока на административна валидност на свидетелствата за управление, издадени на нови водачи от всички категории, за да прилагат специфични мерки към такива водачи с цел подобряване на пътната безопасност.

Държавите членки могат да ограничат срока на административната валидност в съответствие с член 6, параграф 1, буква в), подточка i), втора алинея.

Държавите членки могат да ограничат срока на административна валидност на индивидуалните свидетелства за управление за всички категории, ако сметнат за необходимо да прилагат увеличена честота на медицинските прегледи или други специфични мерки, включително ограничения за нарушители на правилата за движение по пътищата.

Държавите членки могат да намалят сроковете на административна валидност, посочени в първа алинея, букви а) и б) за свидетелства за управление на притежатели, които пребивават на тяхна територия и са достигнали най-малко 65-годишна възраст, за да прилагат увеличена честота на медицински прегледи, медицински самооценки или други специфични мерки, включително опреснителни курсове. Този намален срок на административна валидност се прилага само при подновяване на свидетелството за управление.

Държавите членки могат да намалят срока на административната валидност, посочен в настоящия параграф, за свидетелствата за управление на лица, на които е издадено разрешение за временно пребиваване или които се ползват от временна закрила или от адекватна закрила съгласно националното законодателство на тяхна територия.
[...]

3. Подновяването на свидетелства за управление, когато техният срок на административна валидност изтече, се извършва след едновременното изпълнение на следните две условия:
 - а) продължаващо съответствие с минималните стандарти за физическа и психическа годност за управление, определени в приложение III;
 - б) обичайно пребиваване на територията на държавата членка, издаваща свидетелството за управление, или доказателства, че кандидатът е учил там за срок най-малко през предходните шест месеца към момента на подаване на заявлението му.
4. [...]
5. Без да се засяга националното наказателно и полицейско законодателство, по отношение на издаването на свидетелства за управление държавите членки могат да прилагат национални разпоредби, отнасящи се до въпроси извън посочените в настоящата директива. Те информират за това Комисията.
6. [...]
7. Никой не може да притежава повече от едно свидетелство за управление. Мобилното свидетелство за управление може да бъде визуализирано на различни мобилни устройства. [...]

Съответната държава членка отказва да издаде свидетелство за управление, когато установи, че кандидатът вече притежава свидетелство за управление, издадено от друга държава членка.

Държавите членки предприемат необходимите мерки за целите на прилагането на предходната алинея. Необходимите мерки по отношение на издаването, подмяната, подновяването или замяната на свидетелство за управление имат за цел да се извърши проверка с други държави членки, когато има основателни причини да се подозира, че кандидатът вече притежава друго свидетелство за управление. За тази цел държавите членки използват мрежата на ЕС за свидетелства за управление, посочена в член 19.

Без да се засяга член 3, параграф 6, държава членка, която издава свидетелство за управление, полага дължимата грижа, за да гарантира, че лицето изпълнява изискванията, определени в параграф 1 от настоящия член, и прилага своите национални разпоредби относно анулирането или отнемането на свидетелството за управление или на правото на управление, ако се установи, че свидетелството за управление е било издадено, без да са изпълнени посочените изисквания.

8. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 21 за изменение на приложения II, III, V и VI, когато това е необходимо, за да се вземе предвид техническото, оперативното или научното развитие.

Член 10а

Съответствие с минималните стандарти за физическа и психическа годност

1. Преди да им бъде издадено свидетелство за управление за първи път, кандидатите за свидетелство за управление преминават медицински преглед, прилагащ минималните стандарти за физическа и психическа годност, обхващащи всички медицински състояния, посочени в приложение III. Това се отнася за издаването на свидетелства за управление за категория AM само ако това се изисква от държавите членки в съответствие с член 10, параграф 1, буква б). Медицински преглед се изисква, когато се кандидатства за свидетелство за управление за категории C, CE, C1, C1E, D, D1, DE или D1E, независимо дали е извършен медицински преглед за друга категория.
2. Преди подновяване на свидетелството за управление притежателят му трябва да премине медицински преглед, обхващащ всички медицински състояния, посочени в приложение III. Това се отнася за издаването на свидетелства за управление за категория AM само ако това се изисква от държавите членки в съответствие с член 10, параграф 1, буква б).
3. Чрез дерогация от параграфи 1 и 2 и доколкото не е предвидено друго в приложение III, държавите членки могат, за категории AM, A, A1, A2, B, B1 и BE, вместо да изискват медицински преглед:
 - а) да изискат от кандидата или притежателя да попълни формуляр за самооценка, обхващащ всички медицински състояния, посочени в приложение III, когато се издава или подновява свидетелство за управление; или

б) да създадат национален механизъм, който да гарантира, че се реагира на значителни промени във физическата или психическата годност, за да се спазят минималните стандарти за физическа и психическа годност, определени в приложение III, след издаването на свидетелството за управление на кандидата след медицински преглед или самооценка.

Дадена държава членка може да приложи едната или и двете алтернативни мерки.

4. Държавите членки могат да предвидят последиците от неспазването на изискването за извършване на самооценка или съзнателното предоставяне на невярна или непълна информация в рамките на самооценката.
5. Държавите членки могат да организират алтернативната мярка по параграф 3, буква б) по такъв начин, че да позволява наблюдение на годността за управление по време на периодите на подновяване.
6. Ако въз основа на информацията, получена съгласно различните алтернативни мерки, посочени в параграф 3, стане ясно, че има вероятност кандидатът или притежателят да страда от едно или повече от медицинските състояния, посочени в приложение III, държавите членки гарантират, че кандидатът или притежателят преминава медицински преглед преди получаване или подновяване на свидетелство за управление.

Член 10б

Удължаване на срока на валидност в случай на криза

1. В случай на криза държавите членки могат да удължат срока на административна валидност на свидетелствата за управление, който в противен случай би изтекъл, за максимален срок от шест месеца. Удължаването може да бъде подновено, ако кризата продължава.
2. Всяко такова удължаване се обосновава надлежно и незабавно се съобщава на Комисията. Комисията незабавно публикува тази информация в *Официален вестник на Европейския съюз*. Държавите членки признават валидността на свидетелствата за управление, чийто срок на административна валидност е бил удължен съгласно настоящия член.

3. Когато дадена криза засяга няколко държави членки, Комисията може да приеме актове за изпълнение, за да удължи срока на административна валидност на всички или на някои категории свидетелства за управление, който в противен случай би изтекъл. Това удължаване не може да надвишава шест месеца, като може да бъде подновено, ако кризата продължи. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 22, параграф 3.
4. Когато дадена държава членка не е засегната и няма вероятност да бъде засегната от трудности, направили подновяването на свидетелствата за управление практически неосъществимо вследствие на кризата, посочена в трета алинея, или е предприела подходящи национални мерки за смекчаване на последиците от кризата, тази държава членка може да реши да не прилага удължаването, въведено с акта за изпълнение, посочен в трета алинея, след като предварително информира Комисията. Комисията информира за това останалите държави членки и публикува известие в *Официален вестник на Европейския съюз*.
5. За целите на настоящия член „криза“ означава извънредно, неочаквано и внезапно природно или предизвикано от човека събитие с извънреден характер и мащаб, което се случва в рамките на Съюза или извън него, със значително пряко или непряко въздействие върху областта на автомобилния транспорт и което също така предотвратява или значително възпрепятства възможността на притежателите на свидетелства за управление или на съответните национални органи да извършват необходимите процедури за тяхното подновяване.

Член 11

Замяна и подмяна на свидетелства за управление, издадени от държавите членки

1. Когато притежател на валидно национално свидетелство за управление, издадено от държава членка, установи обичайното си пребиваване в друга държава членка, той може да поиска замяна на своето свидетелство за управление с еквивалентно свидетелство за управление. Държавата членка, която извършва замяната, проверява за коя категория е все още валидно представеното свидетелство за управление.

2. При спазване на принципа на териториално действие на наказателното и полицейското законодателство държавата членка на обичайно пребиваване може да прилага своите национални разпоредби относно частичното ограничаване, временното ограничаване, отнемането или анулирането на правото на управление на притежателя на свидетелство за управление, издадено от друга държава членка, и при необходимост да замени свидетелството за управление за тази цел.
3. Държавата членка, която извършва замяната на физическо свидетелство за управление, връща старото свидетелство за управление на органите на държавата членка, която го е издала, като посочва причините за това.

Държавата членка, която извършва замяната на мобилно свидетелство за управление, информира органите на държавата членка, която го е издала, като посочва причините за това; последната гарантира, че предходното мобилно свидетелство вече няма да е достъпно чрез мобилното устройство, използвано за тази цел от притежателя. Държавите членки използват мрежата на ЕС за свидетелства за управление, посочена в член 19, параграф 1 за целите на комуникацията.

4. Подмяна на физическо свидетелство за управление, което е било увредено, изгубено или откраднато, или подмяна на физическо или мобилно свидетелство за управление, използвано с цел измама, може да се направи от компетентните органи на държавата членка на обичайно пребиваване на притежателя. Тези органи извършват подмяната въз основа на информацията, с която разполагат, или, ако е целесъобразно, въз основа на доказателства от компетентните органи на държавата членка, която е издала първоначалното свидетелство. В случай че свидетелство за управление е било подменено от държава членка, различна от тази, която го е издала, и подмененото свидетелство за управление все още се притежава или може да бъде показано от притежателя, се прилагат процедурите, посочени в параграф 3.

Член 12

Замяна на свидетелства за управление, издадени от трети държави

1. Когато дадена държава членка предвижда замяна на свидетелство за управление, издадено от трета държава, на притежател, който е установил обичайното си пребиваване на нейна територия, тази държава членка заменя свидетелството за управление в съответствие с разпоредбите на настоящия член.

2. Когато дадена държава членка заменя свидетелство за управление, издадено от трета държава, която не е била предмет на решение за изпълнение, посочено в параграф 7, тази замяна се вписва в свидетелството за управление, издадено от посочената държава членка, чрез поставяне на съответния код от приложение I, част Д, както и при всяко последващо подновяване или подмяна. Ако притежателят на посоченото свидетелство за управление премести обичайното си пребиваване в друга държава членка, последната не е необходимо да прилага принципа на взаимно признаване, предвиден в член 3, параграф 6.

За такива замени държавите членки прилагат разпоредбите на националното си законодателство в съответствие с условията, предвидени в настоящия параграф.

3. Когато свидетелството за управление се издава в категория и от трета държава, която е била предмет на решение за изпълнение, посочено в параграф 7, тази замяна се вписва в свидетелството за управление, издадено от съответната държава членка, като се използва съответният код от приложение I, част Д. В тези случаи държавите членки заменят свидетелството за управление в съответствие с условията, определени в съответното решение за изпълнение.

4. Когато свидетелство за управление, издадено от държава членка, е било заменено със свидетелство за управление, издадено от трета държава, държавите членки не изискват изпълнението на допълнителни условия, различни от посочените в член 10, параграф 3, буква а), нито вписват допълнителна информация за замяната на това свидетелство за управление с издадено от тях свидетелство за управление по отношение на категориите от първоначалното свидетелство за управление.

В случая, посочен в първа алинея, когато кандидат поиска замяна на свидетелство за управление, което е валидно и за съответни категории, за които той е придобил правото на управление в трета държава, се прилагат следните правила:

- а) ако свидетелството за управление е издадено за дадена категория и от трета държава, която е била предмет на решение за изпълнение, посочено в параграф 7, се прилага параграф 3;
- б) при липса на такова решение за изпълнение се прилага параграф 2.

5. Замените, посочени в параграфи 2, 3 и 4, се извършват само ако свидетелството за управление, издадено от третата държава, е било предадено на компетентните органи на държавата членка, която извършва замяната.
6. Комисията може да определи, че дадена трета държава разполага с рамка в областта на автомобилния транспорт, която изцяло или частично гарантира равнище на пътна безопасност, сравнимо с това на Съюза, което позволява свидетелствата за управление, издадени от тази трета държава, да бъдат заменени в съответствие с параграф 3, ако е необходимо, след като бъдат изпълнени някои предварително определени условия.

Когато Комисията определи такава трета държава, тя може да направи оценка на рамката на третата държава в областта на автомобилния транспорт в сътрудничество с държавите членки. Комисията предоставя на държавите членки срок от поне шест месеца, за да представят становището си относно действащата рамка в областта на автомобилния транспорт в определената трета държава. Комисията извършва оценката, след като получи становище от всички държави членки или след като изтече срокът за изпращане на становищата, в зависимост от това кое от двете събития настъпва по-рано.

При оценката на действащата рамка в областта на автомобилния транспорт в дадена трета държава Комисията взема предвид най-малко следните елементи:

- а) въведените изисквания за свидетелство за управление, като класификация на категориите свидетелства за управление, изисквания за минимална възраст, изисквания и условия за обучение и изпити за управление, както и медицински стандарти за издаване на свидетелството за управление;
- б) дали третата държава издава мобилни свидетелства за управление, и ако това е така — приложимата подробна информация от технически и структурен характер за функционирането на системата;
- в) степента, в която са налице в обращение подправени свидетелства за управление, и какви мерки се предприемат за предотвратяване на подправката на свидетелства за управление и корупцията във връзка с това;
- г) срока на административна валидност на свидетелствата за управление, издадени от третата държава;
- д) условията на пътното движение в третата държава и дали те са сравними с условията на пътното движение по пътните мрежи в Съюза;

- е) показателите на третата държава по отношение на пътната безопасност;
- ж) практиката на третата държава за замяна на свидетелства за управление на превозни средства от ЕС.

7. След извършване на оценката, посочена в параграф 6, и чрез решения за изпълнение Комисията може да реши, че дадена трета държава разполага с рамка в областта на автомобилния транспорт, която изцяло или частично гарантира равнище на пътна безопасност, сравнимо с това на Съюза, така че свидетелствата за управление, издадени от въпросната трета държава, да бъдат заменяни в съответствие с параграф 3.

Решението за изпълнение съдържа най-малко следното:

- а) категориите свидетелства за управление, посочени в член 6, по отношение на които може да се извърши замяна в съответствие с параграф 3;
- б) датите на издаване на свидетелствата за управление на третата държава, от които може да се извърши замяна в съответствие с параграф 3;
- в) всички общи условия, които трябва да се спазват с цел проверка на автентичността на официалния документ, който ще бъде заменен;
- г) всички общи условия, които кандидатът трябва да изпълни, за да докаже съответствие с медицинските стандарти, определени в приложение III, преди замяната.

Когато свидетелството за управление на кандидата не позволява постигане на съответствие с втора алинея, буква а) или б) от настоящия параграф, държавите членки могат да решат да заменят свидетелството за управление в съответствие с параграф 2. Когато кандидатът не е в състояние да спази втора алинея, буква в) или г) от настоящия параграф, държавите членки отказват да заменят свидетелството за управление. Всяко допълнително условие, което решението за изпълнение може да съдържа, предвижда или приложимостта на националните разпоредби на държавата членка в съответствие с параграф 2, или отказ за замяна на свидетелството за управление, когато тези условия не са изпълнени от кандидата.

Решенията за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 22, параграф 2.

8. В решението за изпълнение, посочено в параграф 7, се предвижда периодичен преглед от Комисията в сътрудничество с държавите членки на състоянието на пътната безопасност и на другите елементи, посочени в параграф 6, в съответната трета държава най-малко на всеки четири години. В зависимост от заключенията от прегледа Комисията запазва, изменя или спира прилагането, доколкото е необходимо, на посоченото в параграф 7 решение за изпълнение или го отменя.
9. Комисията публикува в Официален вестник на Европейския съюз и на своя уебсайт списък на третите държави, които са били предмет на решение за изпълнение в съответствие с параграф 7, и също така публикува всички съответни промени, направени в съответствие с параграф 8.
10. Комисията създава мрежа за знания с цел обобщаване, обработване и разпространение на знания и информация относно най-добрите практики за интегриране на чуждестранни професионални водачи на вътрешния пазар. Мрежата включва съответните органи на държавите членки, центрове за високи постижения, университети и изследователи, социални партньори и други съответни участници в сектора на автомобилния транспорт.

Член 13

Последици от частично ограничаване, временно ограничаване, отнемане или анулиране на правото на управление или на свидетелство за управление⁷

1. Държава членка отказва да издаде свидетелство за управление на кандидат, чието свидетелство за управление е частично ограничено, временно ограничено, отнето или анулирано в друга държава членка.
2. Държава членка отказва да признае валидността на свидетелство за управление, издадено от друга държава членка на лице, чието свидетелство за управление или право на управление е частично ограничено, временно ограничено, отнето или анулирано на територията на първата държава членка.

⁷ **БЕЛЕЖКА** : Този член ще се нуждае от преоценка, когато се работи по предложението относно лишаването на водачите от права.

3. Дадено свидетелство за управление или право на управление се счита за частично ограничено, временно ограничено, отнето или анулирано за целите на настоящия член, докато съответното лице все още не изпълнява условията, наложени от държава членка, на които то трябва да отговаря, за да може да си възстанови правото на управление или свидетелство за управление или за да може да кандидатства за ново свидетелство за управление.

Държавите членки гарантират, че всички условия, които те налагат, за да може притежателят да си възстанови правото на управление или свидетелство за управление или за да може да кандидатства за ново свидетелство за управление, са пропорционални и недискриминационни за притежателите на свидетелства за управление, издадени от която и да е друга държава членка, и че сами по себе си те не водят до отказ за неопределен срок за издаване на свидетелство за управление или за признаване на свидетелство за управление, издадено от друга държава членка.

4. Когато това е оправдано въз основа на поведението на дадено лице или физическата или психическата годност, държавите членки могат да забранят на това лице да управлява МПС на тяхна територия за неопределен срок, без да му предоставят възможност да си възстанови правото на управление или свидетелството за управление или да подаде заявление за ново.

Чрез дерогация от параграф 1 други държави членки могат, след консултация с държавата членка, която налага забрана за управление за неопределен срок, както е посочено в настоящия параграф, да издадат свидетелство за управление на такова лице. Въпреки това последната държава членка може да откаже да признае валидността на свидетелство за управление, издадено от друга държава членка, на съответната си територия за неопределен срок.

Член 14

Схема за управление с придружител

1. Чрез дерогация от член 7, параграф 1, буква б) държавите членки издават свидетелства за управление в съответствие с член 10, параграф 1 за категория В, на които е поставен код на Съюза 98.02, посочен в приложение I, част Д, на кандидати, навършили 17 години.

1а. Чрез дерогация от член 7, параграф 1, съответно букви б) и г) държавите членки могат да издават свидетелства за управление за категории С1 или С за шофиране на тяхна територия, в съответствие с член 10, параграф 1, при условие че водачът притежава удостоверение за професионална компетентност, издадено в съответствие с член 6 от Директива (ЕС) 2022/2561, на което е поставен код на Съюза 98.02, посочен в приложение I, част Д, на кандидати, навършили 17 години.

Свидетелствата за управление, издадени в съответствие с първата алинея, се признават взаимно от държавите членки, които са издали тези свидетелства.

2. Притежателите на свидетелство за управление с поставен на него код на Съюза 98.02, които не са навършили 18 години, управляват само когато са придружени на предната пътническа седалка от лице, което е способно да предоставя напътствия по време на управлението. Придружаващото лице спазва правилата за управление на МПС под въздействието на алкохол или наркотици. Придружаващото лице отговаря на следните условия:

- а) то е на възраст най-малко 24 години;
- б) притежава свидетелство за управление от съответната категория, издадено преди повече от пет години;
- в) по отношение на него не е имало решение, засягащо правото на управление, през последните пет години в издаващата държава членка⁸; [...]

3. Държавите членки могат да изискват установяването на самоличността на придружаващите лица, посочени в параграф 2, за да се гарантира съответствието с настоящия член. Държавите членки могат да ограничат броя на евентуалните придружаващи лица.

Държавите членки могат да прилагат на своя територия допълнителни условия, които трябва да бъдат изпълнени от лицето, придружаващо притежателя на издадено от тях свидетелство за управление. Те информират за това Комисията. Комисията предоставя тази информация на обществеността.

⁸ БЕЛЕЖКА: В буква в), решение, засягащо правото на управление, взето от друга държава членка, може да бъде добавено към условието след постигане на съгласие по директивата относно действието в целия Съюз на определени решения, засягащи правото на управление.

4. Държавите членки могат да прилагат допълнителни условия за издаване на свидетелство за управление, на което е поставен код на Съюза 98.02, на кандидати, ненавършили 18 години. Те информират за това Комисията. Комисията предоставя тази информация на обществеността.

Промени в съображение 28:

- „(28) За някои категории свидетелства за управление следва да бъде въведена обща за Съюза схема за управление с придружител, за да се подобри пътната безопасност. Правилата на тази система следва да предоставят възможност на кандидатите да придобиват свидетелства за управление в съответните категории, преди да бъде достигната изискваната минимална възрастова граница. Използването на тези свидетелства за управление обаче следва да бъде обвързано с условието за придружаване от опитен водач, например член на семейството. В такива случаи по съображения, свързани с пътната безопасност, на държавите членки следва да бъде разрешено да определят по-строги условия и правила на своята територия по отношение на свидетелствата за управление, които са издали.“

Ново съображение:

- „(29a) Схемата за управление с придружител не ограничава съществуващите възможности на държавите членки да намалят минималната възраст за категория В и да прилагат съответните условия на национално равнище.“

Член 15

Изпитателен срок

1. Свидетелство за управление, издадено след успешно полагане на изпит за управление, изискван съгласно член 10, параграф 1, буква а), подлежи на изпитателен срок. Ако притежателят на свидетелство за управление вече притежава валидно свидетелство за управление за друга категория, изпитателният срок включва само срокът, който евентуално остава от изпитателния срок за съществуващото свидетелство за управление, освен ако това свидетелство за управление се издава само за категория АМ.

Продължителността на изпитателния срок се определя от държавата членка, която издава свидетелството за управление, и не може да бъде по-малка от две години.

2. Държавите членки установяват за нови водачи, шофиращи под въздействие на алкохол, по-строги правила или санкции, или комбинация от двете, отколкото за опитните водачи, и вземат всички необходими мерки, за да гарантират тяхното прилагане.

Държавите членки предприемат мерки с цел намаляване на управлението на моторни превозни средства под въздействието на наркотични вещества сред новите водачи.

Промени в съображение 30:

„(30) Следва да се гарантира, че водачите, които придобиват свидетелство за управление за пръв път, не застрашават пътната безопасност. За тези нови водачи следва да се установи изпитателен срок от най-малко две години, по време на който следва да се прилагат по-строги правила или санкции за управление на МПС под въздействието на алкохол, без да се засяга компетентността на държавите членки да регулират поведението на водачите. Такива по-строги правила биха могли да включват или да се състоят от специално обучение за нови водачи, в което те получават допълнително обучение относно рисковете и биха могли да обмислят своето поведение. Следва също така да се установят специални мерки, за да се гарантира намаляването на управлението на превозни средства под въздействието на наркотици сред новите водачи. Тези мерки биха могли да включват по-строги правила или санкции, специално обучение за нови водачи за повишаване на осведомеността относно риска, целенасочени усилия за правоприлагане и кампании. Държавите членки следва да имат право свободно да прилагат допълнителни правила на своята територия за новите водачи с цел подобряване на пътната безопасност.“

3. Държавите членки могат да установят допълнителни правила, приложими на тяхна територия за нови водачи с цел подобряване на пътната безопасност, които могат да включват налагане на втори изпитателен срок за друга категория. Те информират за това Комисията.
- 3а. Ако компетентен орган на държавата членка на обичайно пребиваване реши да удължи изпитателния срок поради неправомерно поведение, той гарантира, че новият период се вписва в свидетелството за управление.
4. Държавите членки поставят в свидетелствата за управление, издадени по време на изпитателен срок, код на Съюза 98.01, посочен в приложение I, част Д.

[...]

Член 16

Изпитващи

1. Изпитващите по управление трябва да отговарят на минималните стандарти, посочени в приложение IV.

По отношение на изпитващите по управление, които вече работят като такива преди 19 януари 2013 г., се прилагат само изискванията относно мерките за осигуряване на качество и за редовно периодично обучение.

2. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 21 за изменение на приложение IV, когато това е необходимо, за да се вземе предвид техническото, оперативното или научното развитие.

Член 17

Обичайно пребиваване

1. За целите на настоящата директива обичайно пребиваване е мястото, където дадено лице обикновено живее, тоест прекарва повече от 185 дни през последните 365 дни, поради лични или трудови връзки, или ако лицето няма трудови връзки, поради лични връзки, които сочат тясна обвързаност на лицето с мястото, където то живее.

Независимо от това, за обичайно пребиваване на лице, чиито трудови връзки са на различно място от личните му връзки и което вследствие на това последователно живее на различни места в две или повече държави членки, се счита мястото, където са личните му връзки, при условие че лицето редовно се връща там. Спазването на последното условие не е необходимо, ако лицето живее в дадена държава членка за изпълнение на задача с определена продължителност. Посещаването на университет или училище не представлява преместване на обичайното пребиваване.

2. За целите на член 10, параграф 3, буква б) и член 11, параграф 4 се счита, че обичайното пребиваване на персонала на дипломатическите служби на Съюза или на неговите държави членки, или на членовете на техните семейства, които са част от тяхното домакинство, акредитирани в трети държави, се намира на територията на държавите членки, издали свидетелствата за управление, които се подновяват или заменят.

За целите на настоящия член „дипломатически служби на Съюза“ включва длъжностни лица от съответните отдели на генералния секретариат на Съвета и на Комисията, както и персонал, командирован от националните дипломатически служби на държавите членки, и всеки друг служител или изпълнител, работещ за институциите, органите, службите и агенциите на Съюза в областта на външното представителство, който, за да може да изпълнява договорните си задължения, е живял най-малко 181 дни през последните 365 дни извън територията на ЕС.

3. В изключителни случаи когато притежателят на свидетелство за управление не може да докаже установяването на обичайното си пребиваване в дадена държава членка съгласно параграф 1, притежателят може да поднови или замени свидетелството си за управление в държавата членка, която го е издала първоначално.
4. Чрез дерогация от член 10, параграф 1, буква д) и за конкретната цел на първото издаване на свидетелство за управление от категория В кандидат, чиято държава членка на обичайно пребиваване е различна от държавата членка, на която е гражданин, може да положи теоретичния изпит в последно посочената държава членка, когато държавата членка на обичайно пребиваване не предвижда възможност за полагане на теоретичен изпит на един от официалните езици на държавата членка, на която е гражданин, или с устен преводач. По искане на органите за издаване на свидетелства за управление на превозни средства на държавата членка на обичайно пребиваване държавата членка, чийто гражданин е кандидатът и в която той е положил теоретичния изпит, информира първата държава членка за положения и издържан изпит, като използва мрежата на ЕС за свидетелства за управление на моторни превозни средства, посочена в член 19, параграф 1. Получаващата държава членка не изисква допълнителна проверка на теоретичните познания на кандидата.

Член 18

Съответствия между свидетелства за управление, които са различни от стандартния образец на Съюза

1. Държавите членки прилагат съответствията, установени с Решение (ЕС) 2016/1945 на Комисията⁹, между правата, придобити преди 19 януари 2013 г., и категориите, посочени в член 6 от настоящата директива.
2. Всички права на управление, предоставени преди 19 януари 2013 г., не се отнемат и по никакъв начин не се квалифицират с разпоредбите на настоящата директива.

Член 19

Взаимопомощ

1. Държавите членки си помагат взаимно при прилагането на настоящата директива. Те обменят информация за свидетелствата за управление, които издават, заменят, подменят, подновяват, частично ограничават, временно ограничават, отнемат, анулират или отменят, относно решенията, засягащи правото на управление, които са наложили [или планират да приемат]¹⁰, и се консултират помежду си, когато са налице основателни съмнения да се предполага, че по отношение на даден кандидат за свидетелство за управление има решение, засягащо правото на управление, в друга държава членка. Те използват мрежата на ЕС за свидетелства за управление, създадена за тези цели.
2. Държавите членки могат също така да използват мрежата на ЕС за свидетелства за управление за обмен на информация за следните цели:
 - а) да осигуряват възможност на органите си да проверяват валидността и автентичността на свидетелствата за управление по време на пътни проверки, разследвания или като част от мерки срещу подправка;

⁹ Решение (ЕС) 2016/1945 на Комисията от 14 октомври 2016 г. относно съответствията между категориите на свидетелствата за управление на моторни превозни средства (ОВ L 302, 9.11.2016 г., стр. 62).

¹⁰ **БЕЛЕЖКА:** Текстът в скоби може да бъде добавен по-късно в зависимост от напредъка по предложението относно решение, засягащо правото на управление.

- б) да улесняват разследванията в съответствие с Директива (ЕС) 2015/413 на Европейския парламент и на Съвета¹¹,
- в) да предотвратяват, разкриват и разследват престъпления за целите, посочени в член 2[ПОЗОВАВАНЕ НА „ПРИОМ II“];
- г) да прилагат Директива (ЕС) 2022/2561 и да проверяват валидността и автентичността на свидетелство за управление на превозни средства при прилагането на Регламент (ЕО) № 561/2006 и Регламент (ЕС) № 165/2014;
- д) да изпълняват и прилагат [НОВАТА ДИРЕКТИВА ОТНОСНО ДЕЙСТВИЕТО В ЦЕЛИЯ СЪЮЗ НА ОПРЕДЕЛЕНИ РЕШЕНИЯ, ЗАСЯГАЩИ ПРАВОТО НА УПРАВЛЕНИЕ]]¹⁰.

3. Достъпът до мрежата е защитен. Мрежата осигурява както синхронен (в реално време), така и асинхронен обмен на информация, както и изпращане и получаване на защитени съобщения, уведомления и приложения.

Държавите членки предприемат всички необходими стъпки, за да гарантират, че информацията, обменяна чрез мрежата, е актуална.

Държавите членки могат да предоставят достъп до мрежата само на органите, компетентни за целите, посочени в параграфи 1 и 2.

4. Държавите членки се подпомагат взаимно и при прилагането на мобилното свидетелство за управление, по-специално за да се гарантира безпроблемната оперативна съвместимост между приложенията и функциите за проверка, посочени в приложение I, част В.

¹¹ Директива (ЕС) 2015/413 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2015 г. за улесняване на трансграничния обмен на информация относно пътнотранспортни нарушения, свързани с безопасността по пътищата (ОВ L 68, 13.3.2015 г., стр. 9).

5. За да се гарантира оперативна съвместимост между националните системи, свързани с мрежата на ЕС за свидетелства за управление, и защитата на личните данни, обменяни в този контекст, до 6 юни 2026 г. Комисията приема актове за изпълнение за определяне на подробните оперативни, интерфейсни и технически изисквания относно мрежата на ЕС за свидетелства за управление. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 22, параграф 2.
6. Държавите членки могат да си сътрудничат при прилагането на всяко частично ограничаване, временно ограничаване, отнемане или анулиране на правото на управление или на свидетелство за управление, по-специално когато съответните мерки са ограничени до определени категории свидетелства за управление или до териториите на определени държави членки, по-специално чрез отбелязване на тази информация върху издадените от тях свидетелства за управление.

Член 20

Преглед

Държавите членки ежегодно информират Комисията за броя на издадените, подновените, подменените, отнетите и заменените свидетелства за управление за всяка категория. Данните се предоставят отделно за мобилните свидетелства за управление и физическите свидетелства за управление.

До [влизането в сила + 5 години] и на всеки пет години след това Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно прилагането на настоящата директива, включително относно нейното въздействие върху пътната безопасност.

Член 21

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 4, параграф 8, член 5, параграф 6, член 8, параграф 2, член 10, параграф 8 и член 16, параграф 2, се предоставя на Комисията за срок от пет години, считано от [дата на влизане в сила на директивата]. Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощия не по-късно от девет месеца преди изтичането на петгодишния срок. Делегирането на правомощия се продължава мълчаливо за срокове с еднаква продължителност, освен ако Европейският парламент или Съветът не възразят срещу подобно продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.
3. Делегирането на правомощия, посочено в член 4, параграф 8, член 5, параграф 6, член 8, параграф 2, член 10, параграф 8 и член 16, параграф 2, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в Официален вестник на Европейския съюз или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.

6. Делегиран акт, приет съгласно член 4, параграф 8, член 5, параграф 6, член 8, параграф 2, член 10, параграф 8 и член 16, параграф 2, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 22

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет по свидетелствата за управление. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. Когато се прави позоваване на настоящия параграф, се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Когато становището на комитета трябва да бъде получено по писмена процедура, тази процедура се прекратява без резултат, ако в рамките на срока за даване на становище председателят на комитета вземе такова решение или обикновено мнозинство от членовете на комитета отправят такова искане.

Когато комитетът не даде становище, Комисията не приема акта за изпълнение и се прилага член 5, параграф 4, трета алинея от Регламент (ЕС) № 182/2011.

3. Когато се прави позоваване на настоящия параграф, се прилага член 8 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 23

Изменения на Директива (ЕС) 2022/2561

В член 5, параграф 2 от Директива (ЕС) 2022/2561 се добавя следната буква в):

„в) от 17-годишна възраст, превозно средство от категория С1 или С, при условие че притежават УПК, както е посочено в член 6, параграф 1, и само при условията, предвидени в член 14, параграфи 1а и 2 от Директива [ПОЗОВАВАНЕ НА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА];“.

Член 24

Изменения на Регламент (ЕС) 2018/1724

В приложение II към Регламент (ЕС) 2018/1724 се правят следните изменения:

- а) във втората колона, която е част от ред „Преместване“, се добавя следната клетка: „Придобиване и подновяване на свидетелство за управление“;
- б) в третата колона, която е част от ред „Преместване“, се добавя следната клетка: „Издаване, замяна и подмяна на свидетелства на ЕС за управление“.

Член 25

Транспониране

1. Държавите членки приемат и публикуват не по-късно от [датата на влизане в сила + 3 години] законовите, подзаконови и административни разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.

Те прилагат тези разпоредби считано от [датата на влизане в сила + 4 години].

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване.

Условията и редът на позоваване се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 26

Отмяна

1. Директива 2006/126/ЕО се отменя, считано от [датата на влизане в сила + 4 години].

Позоваванията на Директива 2006/126/ЕО се считат за позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложение VII.

2. Регламент (ЕС) № 383/2012 се отменя, считано от [датата на влизане в сила + 4 години].
3. Позоваванията на Регламент (ЕС) № 383/2012 се считат за позовавания на приложение I, част Б към настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложение VII.

Член 27

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 28

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО СВИДЕТЕЛСТВОТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ, ИЗДАВАНИ ОТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

ЧАСТ А1: ОБЩИ СПЕЦИФИКАЦИИ ЗА ФИЗИЧЕСКОТО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА УПРАВЛЕНИЕ

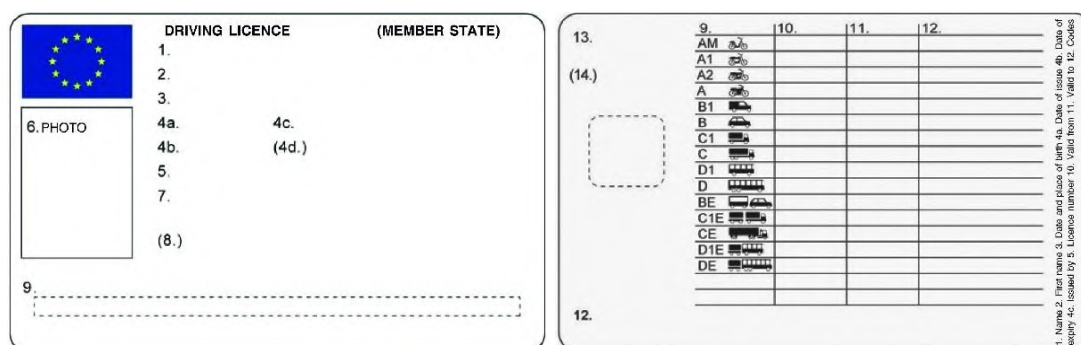
- (1) Физическите характеристики на картата на образца на Съюза на свидетелство за управление са в съответствие с ISO 7810 и ISO 7816-1.

Картата се изработва от поликарбонат.

Методите за изпитване на характеристиките на свидетелствата за управление с цел потвърждаване на тяхното съответствие с международните стандарти са в съответствие с ISO 10373.

- (2) Свидетелството за управление има две страни и съответства на образца от фигура 1.

Страна 1 Страна 2

Фигура 1: Образец на свидетелство на ЕС за управление

- (3) Кодове (за ограничения) Свидетелството за управление съдържа информацията, посочена в част Г, както следва:

Страна 1 съдържа:

- думите „свидетелство за управление“, отпечатани с едър шрифт на езика или езиците на държавата членка, която издава свидетелството за управление;
- името на държавата членка, която издава свидетелството за управление (не е задължително);
- отличителния знак на държавата членка, която издава свидетелството за управление, отпечатан в негатив в син правоъгълник и обкръжен от 12 жълти звезди, както е посочено в част Г, точка 1;
- специфична информация за издаденото свидетелство за управление (полета 1—9), както е посочено в част Г, точка 3;

- д) думите „образец на Европейския съюз“ на езика(езиците) на държавата членка, която издава свидетелството, и думите „свидетелство за управление“ на другите езици на Европейския съюз, отпечатани в розово, като оформят фона на свидетелството за управление, както е посочено в част Г, точка 2.

Страна 2 съдържа:

- е) специфична информация за категориите от издаденото свидетелство за управление (полета 9—12), както е посочено в част Г, точка 4;
- ж) специфична информация за администрирането на свидетелството за управление (полета 13 и 14), както е посочено в част Г, точка 5;
- з) обяснение на следните номерирани полета, които фигурират на първа и втора страница на свидетелството за управление: 1, 2, 3, 4а, 4б, 4с, 5, 10, 11 и 12.

Ако дадена държава членка желае да направи вписване на национален език, различен от следните езици: български, хърватски, чешки, датски, нидерландски, английски, естонски, фински, френски, немски, гръцки, унгарски, италиански, латвийски, литовски, малтийски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, испански или шведски, тя изготвя двуезична версия на свидетелството за управление, като използва един от езиците, посочени по-горе, без да се засягат другите разпоредби на настоящото приложение;

В образца на Съюза на свидетелство за управление се запазва място, което дава възможност за евентуално въвеждане на микрочип или на подобно компютърно устройство, или за евентуално отпечатване на код QR.

Референтната информация за цветовете е, както следва:

- синьо: рефлексно синьо по цветовата палитра "Пантон" (Pantone),
- жълто: жълто по цветовата палитра "Пантон" (Pantone);

(4) Специални разпоредби

- а) Когато притежател на свидетелство за управление, издадено от държава членка в съответствие с настоящото приложение, обичайно пребивава в друга държава членка, тази държава членка може да вписва в свидетелството за управление информация, която е съществена за неговото администриране, при условие че вписва този вид информация също в свидетелствата за управление, които издава, и при условие че остава достатъчно място за тази цел.

- б) Държавите членки могат да добавят цветове и маркировки, като баркодове и национални символи, без да са засягат другите разпоредби на настоящото приложение. Държавите членки уведомяват Комисията за това.

В контекста на взаимното признаване на свидетелствата за управление баркодът не може да съдържа информация, различна от информацията, която вече може да се прочете на свидетелството за управление, или която е съществена за процеса на издаване на свидетелството за управление.

- в) Информацията, нанесена върху лицевата и обратната страна на картата на свидетелството за управление, трябва да може да се чете с невъоръжено око, като минималната височина на символите е 5 пункта за полета 9—12 на страна 2.

ЧАСТ А2: СПЕЦИФИКАЦИИ ЗА ФИЗИЧЕСКОТО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА УПРАВЛЕНИЕ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА НЕГОВАТА ПОДПРАВКА

- (1) Заплахите за физическата сигурност на свидетелствата за управление са:
- а) производство на фалшиви карти: създаване на нова карта, наподобяваща много истинския документ, било от самото начало, било чрез копиране на оригиналния документ,
 - б) материална промяна: изменение на свойство на оригинален документ, например модифициране на някои от данните, отпечатани на документа.
- (2) Общата сигурност е заложена в системата в нейната цялост, която се състои от процеса на заявление, предаването на данни, материала на тялото на картата, техниката на отпечатване, минимален набор от различни защитни елементи и процеса на персонализиране.
- (3) Използваният материал за свидетелствата за управление се подsigурява срещу подправка чрез използването на следните техники (задължителни защитни елементи):
- а) тялото на картата е от материали, които не реагират на ултравиолетови лъчи;
 - б) мотив на фон за сигурност, проектиран да бъде устойчив срещу фалшифициране чрез сканиране, отпечатване или копиране, като се използва ирисово оцветяване с многоцветни защитни мастила и печатане с гийоши (плетеници) в позитив и негатив. Мотивът не е композиран с основните цветове (СМУК), съдържа сложни дизайни на мотив с минимум два специални цвята и включва микронадписи;
 - в) оптични променливи елементи, които осигуряват адекватна защита срещу копиране и подправяне на снимката;
 - г) лазерно гравирание;
 - д) в областта на снимката дизайнът на фона за сигурност и снимката трябва да се припокриват най-малкото по нейния ръб (избледняващ мотив).

- (4) В допълнение използваният материал за свидетелствата за управление се подsigурява срещу подправка чрез използване на най-малко три от следните техники (допълнителни защитни елементи):
- а) мастила, които променят цвета си*;
 - б) термохромно мастило*;
 - в) специално изработени холограми*;
 - г) променливи лазерни изображения*;
 - д) ултравиолетово флуоресциращо мастило, видимо и прозрачно;
 - е) печатане с преливащи се цветове;
 - ж) цифров воден знак във фона;
 - з) инфрачервени или фосфоресциращи пигменти;
 - и) осезаеми при допир букви, символи или мотиви*.
- (5) Държавите членки могат да въвеждат допълнителни защитни елементи. Като основа техниките, обозначени със звездичка, се предпочитат, тъй като дават възможност на правоприлагащите служители да проверяват валидността на картата без специални средства.

ЧАСТ Б: СПЕЦИФИКАЦИИ ЗА МИКРОЧИПА, ВЪВЕДЕН КАТО ЧАСТ ОТ ФИЗИЧЕСКОТО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА УПРАВЛЕНИЕ

- (1) Микрочипът и данните, съдържащи се в микрочипа, включително допълнителната информация, предвидена в националното законодателство във връзка със свидетелствата за управление, са в съответствие с разпоредбите на част Б1.
- (2) Списъкът на приложимите стандарти за включващи микрочип свидетелства за управление се съдържа в част Б2.
- (3) Включващите микрочип свидетелства за управление подлежат на процедура за ЕС одобряване на типа в съответствие с разпоредбите, посочени в част Б3.
- (4) Когато са изпълнени всички съответни разпоредби за ЕС одобряване на типа по отношение на включващо микрочип свидетелство за управление в съответствие с параграфи 1—3, държавите членки издават на производителя или на неговия представител сертификат за ЕС одобряване на типа.
- (5) Когато е необходимо, по-специално с цел да се гарантира съответствие с разпоредбите на настоящата част, дадена държава членка може да отнеме издадено от нея ЕС одобряване на типа.

- (6) Сертификатите за ЕС одобряване на типа и уведомлението за тяхното отнемане са в съответствие с образца, определен в част Б4.
- (7) Комисията бива информирана за всички издадени или отнети сертификати за ЕС одобряване на типа. В случай на отнемане се представя подробна обосновка.
Комисията информира държавите членки относно всяко отнемане на ЕС одобряване на типа.
- (8) Сертификатите за ЕС одобряване на типа, издадени от държавите членки, се признават взаимно.
- (9) Когато дадена държава членка установи, че значителен брой от включващите микрочип свидетелства за управление системно не отговарят на изискванията на настоящата част от приложение I, тя съобщава това на Комисията. Посочва се съответният номер на сертификата за ЕС одобряване на типа, свързан с тези свидетелства за управление, и се представя описание на несъответствието. Комисията информира без необосновано забавяне всички други държави членки за фактите, които са ѝ съобщени съгласно настоящия параграф.
- (10) Държавата членка, която е издала тези свидетелства за управление, незабавно разследва проблема и предприема подходящи коригиращи действия, включително отнемане на сертификата за ЕС одобряване на типа, когато е необходимо.

ЧАСТ Б1: Общи изисквания към включващи микрочип свидетелства за управление

Общите изисквания към включващи микрочип свидетелства за управление, описани в настоящото приложение, се основават на международните стандарти, и по-специално на стандартите от серията ISO/IEC 18013. Те обхващат:

- а) спецификациите за микрочипа и логическата структура на данните в микрочипа;
- б) спецификациите за хармонизираните и допълнителните данни, които трябва да се съхраняват;
- в) спецификациите, отнасящи се до механизмите за защита на данните, съхранени в цифров формат в микрочипа.

1. СЪКРАЩЕНИЯ

Съкращение	Значение
AID	Application Identifier („Идентификатор на приложението“)
BAP	Basic Access Protection („Основна защита на достъпа“)
DG	Data Group („Група от данни“)
EAL 4+	Evaluation Assurance Level 4 Augmented („Оценка четири плюс на нивото на надеждност“)

EF	Elementary File („Основен файл“)
EFID	Elementary File Identifier („Идентификатор на основен файл“)
eMRTD	Machine Readable Travel Documents („Машинно четим документ за пътуване“)
ICC	Integrated Circuit Card („Карта с вграден микрочип“)
ISO	International Standard Organisation („Международна организация по стандартизация“)
LDS	Логическа структура на данните
PICC	Proximity Integrated Circuit Card („Капацитивна карта с вграден микрочип“)
PIX	Proprietary Application Identifier Extension („Собствено разширение на идентификатор на приложение“)
RID	Registered Application Identifier („Идентификатор на регистрирано приложение“)
SOd	Document Security Object („Обект на защита на документа“)

2. ДАННИ, СЪХРАНЯВАНИ В МИКРОЧИПА

- (1) Хармонизирани задължителни и незадължителни данни на свидетелства за управление

Микрочипът съхранява хармонизираните данни на свидетелствата за управление, посочени в част Г. Ако държава членка реши да включи в свидетелството за управление елементи на данни, обозначени като незадължителни в част Г, тези елементи се съхраняват в микрочипа.

- (2) Допълнителни данни

Държавите членки могат да съхраняват в микрочипа допълнителните данни, предвидени в националното им законодателство във връзка със свидетелствата за управление. Те информират за това Комисията.

3. МИКРОЧИП

(1) Тип запамятаващо устройство

Запамятаващото устройство за данните на свидетелството за управление представлява микрочип с контактен, безконтактен или комбинация от контактен и безконтактен (двоен) интерфейс съгласно посоченото в част Б2, позиция 1.

(2) Приложения

Всички данни в микрочипа се съхраняват в електронни приложения. Всички приложения в микрочипа се идентифицират чрез уникален код, наречен идентификатор на приложението (AID), както е посочено в част Б2, позиция 2.

а) Приложение за свидетелства на ЕС за управление

Задължителните и незадължителните данни на свидетелствата за управление, посочени в приложение I, част Г, се съхраняват в специално приложение за свидетелства на ЕС за управление. AID за приложението за свидетелства на ЕС за управление е:

„A0 00 00 04 56 45 44 4C 2D 30 31“,

състоящ се едновременно от следните два елемента:

- идентификатор на регистрирано приложение (RID) за Европейската комисия: „A0 00 00 04 56“;
- собствено разширение на идентификатор на приложение (PIX) за приложението за свидетелства на ЕС за управление: „45 44 4C 2D 30 31“ (EDL-01).

Данните се групират в групи от данни (DG) като част от логическата структура на данните (LDS).

DG се съхраняват като основни файлове (EF) в приложението за свидетелства на ЕС за управление и са защитени в съответствие с част Б2, позиция 3.

б) Други приложения

Други допълнителни данни се съхраняват в едно или повече специални приложения отделно от приложението за свидетелства на ЕС за управление. Всяко такова приложение се идентифицира с уникален AID.

4. ЛОГИЧЕСКА СТРУКТУРА НА ДАННИТЕ НА ПРИЛОЖЕНИЕТО ЗА СВИДЕТЕЛСТВА НА ЕС ЗА УПРАВЛЕНИЕ

(1) Логическа структура на данните

Данните на свидетелството за управление се съхраняват в микрочипа с логическата структура на данните (LDS), посочена в част Б2, позиция 4. В тази подточка се съдържат допълнителните изисквания към задължителните и допълнителните DG. Всяка DG се съхранява в един EF. EF, които ще се използват за приложението за свидетелства на ЕС за управление, се идентифицират чрез идентификаторите на основните файлове (EFID) и кратките идентификатори на EF съгласно посоченото в част Б2, позиция 5.

(2) Задължителни групи от данни

Задължителните и незадължителните елементи от данни се съхраняват в следните DG:

- а) DG 1: всички задължителни и незадължителни елементи от данни, както са отпечатани върху документа, с изключение на изображението на лицето и изображението на подписа;
- б) DG 5: изображение на подписа на притежателя на свидетелството,
- в) DG 6: изображение на лицето на притежателя на свидетелството.

Данните от DG 1 се структурират съгласно посоченото в точка 6 и в част Б2, позиция 6.

Данните, съдържащи се в DG 5 и DG 6, се съхраняват в съответствие със спецификациите в част Б2, позиция 7.

(3) Групи от допълнителни данни

Допълнителните елементи от данни, когато това е предвидено в националното законодателство на държавите членки относно свидетелствата за управление, се съхраняват в следните DG:

- а) DG 2: данни за притежателя на свидетелството с изключение на биометрични данни,
- б) DG 3: данни за издаващия орган,
- в) DG 4: портретно изображение,
- г) DG 7: биометрични данни относно пръстовите отпечатьци на притежателя на свидетелството за управление,
- д) DG 8: биометрични данни относно ириса на притежателя на свидетелството за управление,
- е) DG 11: други данни, като например пълно име на притежателя с букви от националната азбука.

Данните, съдържащи се в тези DG, се съхраняват в съответствие със спецификациите в част Б2, позиция 8.

5. МЕХАНИЗМИ ЗА СИГУРНОСТ НА ДАННИТЕ

За удостоверяване на автентичността и целостта на микрочипа и на данните, съдържащи се в него, както и за ограничаване на достъпа до данните на свидетелството за управление се използват подходящи механизми.

Данните в микрочипа са защитени в съответствие със спецификациите, определени в част Б2, позиция 3. В този раздел се съдържат допълнителните изисквания, които трябва да бъдат спазвани.

(1) Проверка на автентичността

а) Задължително пасивно удостоверяване на автентичността

Всички DG, съхранени в приложението за свидетелства на ЕС за управление, са защитени чрез пасивно удостоверяване на автентичността.

Данните, които се отнасят до пасивното удостоверяване на автентичността, отговарят на изискванията, посочени в част Б2, позиция 9.

б) Незадължително активно удостоверяване на автентичността

Механизмите за незадължителното активно удостоверяване на автентичността се прилагат с цел да се гарантира, че оригиналният микрочип не е бил подменен.

(1) Ограничение на достъпа

а) Задължителна основна защита на достъпа

Механизмът за основна защита на достъпа (BAP) се прилага за всички данни в приложението за свидетелства на ЕС за управление. С оглед на оперативната съвместимост със съществуващи системи, като например за машинно четими документи за пътуване (eMRTD), е задължително да се използва едноредовата машинно четима зона (MRZ), както е посочено в част Б2, позиция 10.

Ключът на документа, Kdoc, използван за достъп до чипа, е генериран от едноредовата MRZ, която може да се въведе ръчно или чрез четец за оптично разпознаване на символи (OCR). Прилага се конфигурацията на BAP 1, определена за едноредовата MRZ, както е посочено в част Б2, позиция 10.

б) Условен разширен контрол върху достъпа

Когато личните данни, посочени в член 9, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/679, се съхраняват в микрочипа, достъпът до тези данни се защитава с допълнителни мерки.

Механизмите за разширен контрол върху достъпа съответстват на спецификациите, посочени в част Б2, позиция 11.

в) Инфраструктура за публични ключове (PKI) за включващи микрочип свидетелства за управление

Държавите членки създават необходимата организация на национално равнище за управление на публичните ключове в съответствие с приложение А от стандарт ISO 18013_3.

6. ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДАННИТЕ

(1) Форматиране на данните в DG 1

Етикет	L	Стойност			Кодиране	З/Н		
61.	V	DG1 Елементи от данни в DG1 (вложени)						
		Етикет	L	Стойност				
		5F 01	V	Номер на одобрението на типа	ans	M		
		5F 02	V	Съставен обект на данни за елементи от демографски данни		M		
				Етикет	L	Стойност		
				5F 03	3.	Издаваща държава членка	a3	M
				5F 04	V	Фамилно(и) име(на) на притежателя	as	M
				5F 05	V	Друго(и) име(на) на притежателя	as	M
				5F 06	4.	Дата на раждане (ддммгггг)	n8	M
				5F 07	V	Място на раждане	ans	M
				5F 08	3.	Гражданство	a3	O
				5F 09	1.	Пол	M/F/U (М/Ж/Не е посочен)	O
				5F 0A	4.	Дата на издаване на свидетелството за управление (ддммгггг)	n8	M
				5F 0B	4.	Дата на изтичане на срока на валидност на свидетелството за управление (ддммгггг)	n8	M
				5F 0C	V	Издаващ орган	ans	M
				5F 0D	V	Административен номер (различен от номера на документа)	ans	O
				5F 0E	V	Номер на документа	an	M
				5F 0F	V	Място на постоянно пребиваване или пощенски адрес	ans	O
		7F 63	V	Съставен обект на данни за категории превозни средства/ограничения/условия				M
				Етикет	L	Стойност (кодирана, както е определено по-долу)		

				02	1	Брой на категориите/ограниченията/условията	N	M
				87	V	Категория/ограничение/условие	ans	M
				87	V	Категория/ограничение/условие	ans	O
			
				87	V	Категория/ограничение/условие	ans	O

(2) Логически формат на записа

Категориите относно превозните средства, ограниченията или условията са обединени в обект на данни съгласно структурата, определена в следната таблица:

Код на категорията на превозното средство	Дата на издаване	Дата на изтичане на срока на валидност	Код	Знак	Стойност
---	------------------	--	-----	------	----------

където:

- а) кодовете на категорията на превозното средство се представят, както е определено в член 6 (като например АМ, А1, А2, А, В1, В и т.н.);
- б) датата на издаване се представя във формата ДДММГГГГ (ден с две цифри, следван от месец с две цифри, следван от година с четири цифри) за категорията на превозното средство;
- в) датата на изтичане на срока на валидност се представя във формата ДДММГГГГ (ден с две цифри, следван от месец с две цифри, следван от година с четири цифри) за категорията на превозното средство;
- г) кодът, знакът и стойността се отнасят за допълнителната информация или ограниченията, свързани с категорията на превозното средство или водача на превозното средство.

ЧАСТ Б2: Списък на приложими стандарти за включващи запаметяващо устройство свидетелства за управление

Точка	Предмет	Изискване	Приложим за
1	Интерфейс на запаметяващо устройство, организация и команди	Серия ISO/IEC 7816 (контактни), серия ISO/IEC 14443 (безконтактни), както е посочено в ISO/IEC 18013-2:2008, приложение С	Част Б1, точка 3, подточка 1)
2	Идентификатор на приложението	ISO/IEC 7816-5:2004	Част Б1, точка 3, подточка 2)
3	Механизми за сигурност на данните	ISO/IEC 18013-3:2009	Част Б1, точка 3, подточка 2), буква а) Част Б1, точка 5
4	Логическа структура на данните	ISO/IEC 18013-2:2008	Част Б1, точка 4, подточка 1)
5	Идентификатори на основни файлове	ISO/IEC 18013-2:2008 таблица С.2	Част Б1, точка 4, подточка 1)
6	Представяне на данните за DG 1	ISO 18013-2:2008, приложение С.3.8	Част Б1, точка 4, подточка 2) Част Б1, точка 6, подточка 1)
7	Представяне на задължителни данни за DG 5 и DG 6	ISO/IEC 18013-2:2008, приложение С.6.6 и приложение С.6.7; изображението на лицето и изображението на подписа се съхраняват във формат JPEG или JPEG2000	Част Б1, точка 4, подточка 2)
8	Представяне на незадължителни и допълнителни данни	ISO/IEC 18013-2:2008, приложение С	Част Б1, точка 4, подточка 3)
9	Пасивно удостоверяване на автентичността	ISO/IEC 18013-3:2009, точка 8.1, данните се съхраняват в EF.SOd (Обект на защита на документа) в LDS	Част Б1, точка 5, подточка 1), буква а)

10	Основно ограничение на достъпа	ISO/IEC 18013-3:2009 и неговото изменение 1	Част Б1, точка 5, подточка 2), буква а)
	Конфигурация на основното ограничение на достъпа	ISO/IEC 18013-3:2009, приложение В.8	
11	Разширено ограничение на достъпа	Техническо ръководство TR-03110, Усъвършенствани механизми за сигурност за машинно четими документи за пътуване — разширен контрол върху достъпа (ЕАС), версия 1.11	Част Б1, точка 5, подточка 2), буква б)
12	Методи за изпитване	ISO 18013-4:2011	Част Б3, точка 1
13	Сертификат за сигурност	Оценка 4+ на нивото на надеждност (EAL 4+) или еквивалентна	Част Б3, точка 2
14	Функционален сертификат	Изпитване на карта с микрочип съгласно серия стандарти ISO 10373	Част Б3, точка 3

ЧАСТ Б3: Процедура за ЕС одобряване на типа на включващи микрочип свидетелства за управление

1. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Производителите, които кандидатстват за ЕС одобряване на типа на включващи микрочип свидетелства за управление, представят сертификат за сигурност и функционален сертификат.

За всяко планирано изменение в производствения процес, включително софтуер, се уведомява предварително органът, издал одобрението на типа. Органът може да изиска допълнителна информация и изпитвания, преди да приеме изменението.

Изпитванията се извършват съгласно методите, определени в позиция 12 от част Б2.

2. СЕРТИФИКАТ ЗА СИГУРНОСТ

Сигурността на микрочиповете на свидетелства за управление се оценява в съответствие с критериите, посочени в част Б2, позиция 13.

Сертификат за сигурност се предоставя единствено при успешно доказване на способността на микрочипа да устоява на опити за подправяне или изменение на данните.

3. ФУНКЦИОНАЛЕН СЕРТИФИКАТ

Функционалната оценка на включващи микрочип свидетелства за управление се извършва в лаборатория в съответствие с критериите, посочени в част Б2, позиция 14.

Държавите членки, които поставят микрочип в свидетелства за управление, гарантират, че са спазени приложимите функционални стандарти и изискванията на част Б1.

На производителя се предоставя функционален сертификат, когато е изпълнено всяко едно от следните условия:

- има валиден сертификат за сигурност за микрочипа;
- демонстрирано е съответствие с изискванията на част Б2;
- функционалните изпитвания са преминали успешно.

Отговорен за издаване на функционален сертификат е съответният орган на държавата членка. Функционалният сертификат съдържа идентификационни данни за издаващия орган, заявителя и микрочипа, както и подробен списък на изпитванията и резултатите от тях.

4. СЕРТИФИКАТ ЗА ЕС ОДОБРЯВАНЕ НА ТИПА

(1) Образец на сертификат

Държавите членки предоставят сертификат на ЕС за одобрение на типа при представяне на сертификат за сигурност и функционален сертификат, както е предвидено в настоящото приложение. Сертификатите за ЕС одобряване на типа са в съответствие с образца в част Б4.

(2) Система за номериране

Системата на ЕС за номериране на одобрения на типа се състои от:

а) буквата „e“, последвана от отличителен номер за държавата членка, издала ЕС одобряването на типа:

1 за Германия;

2 за Франция;

3 за Италия;

4 за Нидерландия;

5 за Швеция;

6 за Белгия;

7 за Унгария;

8 за Чешката република;

9 за Испания;

12 за Австрия;

13 за Люксембург;

17 за Финландия;

18 за Дания;

19 за Румъния;

20 за Полша;

21 за Португалия;

23 за Гърция;

24 за Ирландия;

25 за Хърватия;

26 за Словения;

27 за Словакия;

29 за Естония;

32 за Латвия;

34 за България;

36 за Литва;

49 за Кипър;

50 за Малта;

- б) буквите DL, предшествани от тире и следвани от двете цифри, указващи поредния номер на настоящото приложение или на последното съществено техническо изменение на настоящото приложение. Поредният номер на настоящото приложение е 00;
- в) уникален идентификационен номер на ЕС одобряването на типа, определен от издаващата държава членка.

Пример за номер по системата за номериране на одобрение на ЕС на типа: e50-DL00 12345

Номерът на одобрението се съхранява в микрочипа в DG 1 за всяко свидетелство за управление, в което е поставен такъв микрочип.

ЧАСТ Б4: Образец на сертификат за ЕС одобряване на типа относно включващи микрочип свидетелства за управление

Наименование на компетентния орган: ...

Уведомление относно (*):

— одобрение

— отнемане на одобрение

на включващо микрочип свидетелство на ЕС за управление

Одобрение №: ...

1. Производствена марка или търговска марка: ...

2. Наименование на модела: ...

3. Наименование на производителя или неговия представител, където е приложимо: ...

...

4. Адрес на производителя или неговия представител, където е приложимо: ...

...

5. Доклади за лабораторни изпитвания:

5.1 Сертификат за сигурност №: ... Дата: ...

Издаден от: ...

5.2 Функционален сертификат №: ... Дата: ...

Издаден от: ...

6. Дата на одобрението: ...

7. Дата на отнемане на одобрението: ...

8. Място: ...

9. Дата: ...

10. Описателни документи в приложение: ...

11. Подпис: ...

(*) Поставете отметка в съответното квадратче.

ЧАСТ В: СПЕЦИФИКАЦИИ ЗА МОБИЛНОТО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА УПРАВЛЕНИЕ

- (1) В съответствие с Регламент (ЕС) № 910/2014 европейските портфейли за цифрова самоличност предоставят на оправомощените лица най-малко следните характеристики:
 - а) извличане и запаметяване на данни, позволяващи да се докажат правата на управление на дадено лице;
 - б) изобразяване и предаване на тези данни.
- (2) Мобилните свидетелства за управление и другите съответни системи отговарят на стандарта ISO/IEC 18013-5 за мобилните свидетелства за управление и на Регламент (ЕС) № 910/2014.
- (3) За целите на настоящото приложение притежателят на мобилно свидетелство за управление, издадено в съответствие с настоящата директива, се счита за негов упълномощен ползвател само когато е идентифициран като такъв. [...]
- (4) [...]
- (5) Държавите членки позволяват на притежателя на свидетелството за управление да извлича мобилно свидетелство за управление в своя европейски портфейл за цифрова самоличност. [...]

Европейският портфейл за цифрова самоличност, съдържащ мобилното свидетелство за управление, позволява автоматично или при поискване актуализирането или преиздаването на мобилното свидетелство за управление.

Европейските портфейли за цифрова самоличност позволяват на притежателя на свидетелството за управление да изобразява или да предава на трета страна всички данни или част от данните, съдържащи се в мобилното свидетелство за управление. Компетентните органи на държавите членки имат право да изискват от европейските портфейли за цифрова самоличност данните, съдържащи се в мобилните свидетелства за управление, с цел установяване на правата на управление на притежателя на свидетелството за управление (проверка).

[...]

Информацията, предадена пряко от електронното удостоверение на мобилното свидетелство за управление, съхранявано в европейския портфейл за цифрова самоличност, позволява на компетентните органи да определят правата на управление на притежателя на мобилно свидетелство за управление (проверка), включително всички ограничения, приложими в Съюза или на територията на дадена държава членка. Държавите членки не считат мобилното свидетелство за управление за валидно, когато срокът му на валидност е изтекъл или когато е било отнето. Когато държава членка реши да отнеме мобилно свидетелство за управление, тя въвежда информацията за това решение в списък на отменените свидетелства за управление, управляван от тази държава членка, или го предоставя на други държави членки за целите на проверката по различен начин, безплатно и по оперативен съвместим начин. Държава членка, различна от тази, която издава свидетелство за управление, когато налага решение, засягащо правото на управление, уведомява незабавно държавата членка, която е издала свидетелството за управление.

- (6) [...]
- (7) [...]
- (8) [...]

**ЧАСТ Г: ДАННИ, КОИТО ТРЯБВА ДА БЪДАТ ВЪВЕДЕНИ В СВИДЕТЕЛСТВОТО
НА ЕС ЗА УПРАВЛЕНИЕ**

- (1) Отличителните знаци на държавите членки, които издават свидетелството за управление, са както следва:

В: Белгия

BG: България

CZ: Чешка република

DK: Дания

D: Германия

EST: Естония

GR: Гърция

E: Испания

F: Франция

HR: Хърватия

IRL: Ирландия

I: Италия

CY: Кипър

LV: Латвия

LT: Литва

L: Люксембург

H: Унгария

M: Малта

NL: Нидерландия

A: Австрия

PL: Полша

P: Португалия

RO: Румъния

SLO: Словения

SK: Словакия

FIN: Финландия

S: Швеция

- (2) Думите „свидетелство за управление“, които се отпечатват върху свидетелствата за управление на езика(езиците) на държавите членки, са следните:

Свидетелство за управление на МПС

Permiso de Conducción

Řidičský průkaz

Kørekort

Führerschein

Juhiluba

Άδεια Οδήγησης

Driving Licence

Permis de conduire

Ceadúas Tiomána

Vozačka dozvola

Patente di guida

Vadītāja apliecība

Vairuotojo pažymėjimas

Vezetői engedély

Ličenzja tas-Sewqan

Rijbewijs

Prawo Jazdy

Carta de Condução

Permis de conduire

Vodičský preukaz

Vozniško dovoljenje

Ajokortti

Körkort;

- (3) Специфичната информация за издаденото свидетелство за управление, е както следва:

Поле	Информация
1	фамилно име на притежателя
2	друго(и) име(на) на притежателя
3	дата и място на раждане
4а	дата на издаване на свидетелството за управление
4б	дата на изтичане на срока на валидност на свидетелството [...]
4в	наименование на издаващия орган
4г	различен номер от този в поле 5, за административни цели (не е задължително)
5	номер на свидетелството за управление
6	снимка на притежателя
7	подпис на притежателя
8	място на постоянно пребиваване или пощенски адрес (не е задължително)
9	категория на превозното(ите) средство(а), което(които) притежателят има право да управлява (националните категории се отпечатват в различен тип от хармонизираните категории)

- (4) Специфичната информация за категориите на издаденото свидетелство за управление, е както следва:

Поле	Информация
9	категория на превозното(ите) средство(а), което(които) притежателят има право да управлява (националните категории се отпечатват (или показват, в случая на мобилни свидетелства за управление) в различен тип от хармонизираните категории)

10	дата на първо издаване за всяка категория, когато е налична (тази дата трябва да бъде повторена в новото свидетелство за управление в случай на последваща подмяна или замяна); всяко от полетата на датата се изписва с две цифри и в следната последователност: ден.месец.година (ДД.ММ.ГГ)
11	дата на изтичане за всяка категория; всяко от полетата на датата се изписва с две цифри и в следната последователност: ден.месец.година (ДД.ММ.ГГ)
12	допълнителна(и) информация/ограничение(я), представена(и) под формата на код срещу съответната категория, както е посочено в част Д

Когато код, посочен в част Д, се прилага за всички категории, за които е издадено свидетелството за управление, той може да се отпечата в полета 9, 10 и 11.

- (5) Специфичната информация за администрирането на издаденото свидетелство за управление, е както следва:

Поле	Информация
13	възможно вписване от държавата членка домакин на информация, която е от съществено значение за администрирането на свидетелството за управление при прилагане на параграф 4, буква а) от част А1;
14	възможно вписване от държавата членка, издаваща свидетелството за управление, на информация, която е от съществено значение за администрирането на свидетелството за управление или е свързана с пътната безопасност (не е задължително); тази информация може по-специално да включва всяко частично ограничаване, временно отнемане, отнемане или отмяна на правото на управление или на свидетелството за управление, като например ограничено до определени категории или до територията на определени държави членки. Ако информацията е свързана с една от позициите, определени в настоящото приложение, тя се предхожда от номера на въпросното поле. С изрично писмено съгласие на притежателя информация, която не е свързана с администрирането на свидетелството за управление или с пътната безопасност, може също да бъде добавена в това поле; такова добавяне по никакъв начин не променя използването на образца като свидетелство за управление.

ЧАСТ Д: КОДОВЕ НА СЪЮЗА И НАЦИОНАЛНИ КОДОВЕ

Кодове от 01 до 99 са хармонизирани кодове на Европейския съюз

ВОДАЧ (Медицински причини)

01	.	Корекция и/или защита на зрението
	01.01.	Очила
	01.02.	Контактна(и) леща(и)
	01.05.	Очна превръзка
	01.06.	Очила или контактни лещи
	01.07.	Специфично оптично помощно средство
02		Слухов апарат/говорен апарат
03		Протеза/ортопедичен апарат на крайниците
	03.01.	Протеза/ортопедичен апарат на горните крайници
	03.02.	Протеза/ортопедичен апарат на долните крайници

ПРИСПОСОБЯВАНИЯ НА ПРЕВОЗНОТО СРЕДСТВО

10		Модифициран предавателен механизъм
	10.02.	Автоматично избиране на предавателно отношение
	10.04.	Приспособено устройство за управление на предаването
15		Модифициран съединител
	15.01.	Приспособен педал на съединителя

	15.02.	Съединител с ръчно задействане
	15.03.	Автоматичен съединител
	15.04.	Мярка за предотвратяване на блокирането или задействането на педала на съединителя
20		Модифицирани спирачни уредби
	20.01.	Приспособен спирачен педал
	20.03.	Спирачен педал, подходящ за използване с ляв крак
	20.04.	Плъзгащ спирачен педал
	20.05.	Наклонян спирачен педал
	20.06.	Спирачка с ръчно задействане
	20.07.	Задействане на спирачката с максимално усилие от ... N ¹² (например: „20.07(300 N)“)
	20.09.	Приспособена ръчна спирачка за паркиране
	20.12.	Мярка за предотвратяване на блокирането или задействането на спирачния педал
	20.13.	Спирачка, задействана с коляно
	20.14.	Задействане на спирачната уредба, подпомагано от външна сила
25		Модифицирана уредба за подаване на газ
	25.01.	Приспособен педал на газта
	25.03.	Наклонян педал на газта
	25.04.	Устройство за подаване на газ с ръчно задействане

¹² Това усилие показва способността на водача да задейства уредбата.

	25.05.	Устройство за подаване на газ, задействано с коляно
	25.06.	Задействане на подаването на газ, подпомагано от външна сила
	25.08.	Педал на газта отляво
	25.09.	Мярка за предотвратяване на блокирането или задействането на педала на газта
31		Приспособявания на педали и предпазители за педали
	31.01.	Допълнителен комплект паралелни педали
	31.02.	Педали на (или почти на) едно и също ниво
	31.03.	Мярка за предотвратяване на блокирането или задействането на педала на газта и спирачния педал, когато педалите не се задействат с крак
	31.04.	Повдигнат под
32		Комбинирани уредби от работна спирачка и устройство за подаване на газ
	32.01.	Устройство за подаване на газ и работна спирачка като комбинирана уредба, задействана с една ръка

	32.02.	Устройство за подаване на газ и работна спирачка като комбинирана уредба, задействана чрез външна сила
33		Комбинирани уредби от работна спирачка, устройство за подаване на газ и кормилно управление
	33.01.	Устройство за подаване на газ, работна спирачка и кормилно управление като комбинирана уредба — задействане чрез външна сила с една ръка
	33.02.	Устройство за подаване на газ, работна спирачка и кормилно управление като комбинирана уредба — задействане чрез външна сила с две ръце
35		Модифицирано контролно табло (ключове за светлини, чистачки на предното стъкло/устройство за измиване на предното стъкло, клаксон, пътепоказатели и т.н.)
	35.02.	Устройства за управление, които могат да се използват, без да се пуска кормилният механизъм
	35.03.	Устройства за управление, които могат да се използват, без кормилният механизъм да се пуска с лявата ръка
	35.04.	Устройства за управление, които могат да се използват, без кормилният механизъм да се пуска с дясната ръка
	35.05.	Устройства за управление, които могат да се използват, без да се пускат кормилният механизъм и механизмите за подаване на газ и за спиране
40		Модифицирана кормилна уредба
	40.01.	Кормилна уредба с максимално усилие за задействане ... N ¹³ (например „40.01(140 N)“)
	40.05.	Приспособен волан (по-широка и/или дебела секция на волана, волан с намален диаметър и т.н.)
	40.06.	Приспособено положение на волана

¹³ Това усилие показва способността на водача да задейства уредбата.

	40.09.	Кормилно управление с крака
	40.11.	Подпомагащо устройство на волана
	40.14.	Алтернативна приспособена кормилна уредба, задействана с една длан/ръка
	40.15.	Алтернативна приспособена кормилна уредба, задействана с две длани/ръце
42		Модифицирани устройства за задно виждане/виждане встрани
	42.01.	Приспособено устройство за задно виждане
	42.03.	Допълнително вътрешно устройство, позволяващо виждане встрани
	42.05.	Устройство за виждане на мъртвата зона
43		Място за сядане на водача
	43.01.	Седалка на водача на височина за добро наблюдение и на нормално разстояние от волана и педалите
	43.02.	Седалка на водача, приспособена към формата на тялото
	43.03.	Седалка на водача със странична опора за добра стабилност в седнало положение
	43.04.	Седалка на водача с подлакътник
	43.06.	Приспособен предпазен колан
	43.07.	Тип предпазен колан с опора за добра стабилност
44		Изменения за мотоциклети (използването на подкод е задължително)
	44.01.	Спирачка с единично задействане
	44.02.	Приспособена спирачка за предно колело
	44.03.	Приспособена спирачка за задно колело
	44.04.	Приспособено устройство за подаване на газ

	44.08.	Височина на седалката, позволяваща на водача в седнало положение да постави двата си крака едновременно на земята и да запази равновесие на мотоциклета по време на спиране и при заставане в изправено положение
	44.09.	Максимално усилие за задействане на спирачката за предното колело ... N ¹⁴ (например „44.09(140 N)“)
	44.10.	Максимално усилие за задействане на спирачката за задното колело ... N ¹⁵ (например „44.10(240 N)“)
	44.11.	Приспособена опора за крака
	44.12.	Приспособена ръкохватка
45		Мотоциклет само с кош
46		Само триколесни превозни средства
47		Ограничено до превозни средства с повече от две колела, които не изискват запазване на равновесие от страна на водача за потегляне, спиране и стоене в изправено положение

¹⁴ Това усилие показва способността на водача да задейства уредбата.

¹⁵ Това усилие показва способността на водача да задейства уредбата.

50		Ограничено до специфичен номер на превозното средство/шасито (идентификационен номер на превозно средство, VIN)
Букви, използвани в съчетание с кодове от 01 до 44 за по-нататъшна спецификация:		
a	ляво	
b	дясно	
c	ръка (до китката)	
d	крак	
e	среда	
f	ръка	
g	палец	

КОДОВЕ ЗА ОГРАНИЧЕНО ПРАВОУПРАВЛЕНИЕ

60		Незадължителни съответствия (използването на подкод е задължително)
	60.01.	Притежателят на свидетелство за управление за категория В, който е навършил поне 21 години, може да управлява триколесни моторни превозни средства с мощност, превишаваща 15 kW;
	60.02.	Притежателят на свидетелство за управление за категория В може да управлява мотоциклети от категория А1.
	60.03.	Притежателят на свидетелство за управление за категория В1 може да управлява единствено превозни средства с максимална маса, ненадвишаваща 2 500 kg, и максимална скорост, технически ограничена до 45 km/h.
61		Ограничено до дневни пътувания (например един час след изгрева на слънцето и един час преди залез)
62		Ограничено до пътувания в рамките на радиус от ... km от местопребиваването на притежателя или само в рамките на града/региона

63		Управление без пътници
64		Ограничено до пътуване със скорост, не по-висока от ... km/h
65		Управление, разрешено само когато водачът е придружаван от притежател на свидетелство за управление за поне еквивалентна категория, освен ако условието е обхванато от код 98.02
66		Без ремарке
67		Без управление по магистрали
68		Без алкохол
69		Ограничено до управление на превозни средства, оборудвани с устройство за отчитане и блокиране на двигателя на автомобила при наличие на алкохол, в съответствие с EN 50436. Посочването на дата на изтичане на срока на валидност не е задължително (например „69“ или „69(1.1.2016 г.)“)

АДМИНИСТРАТИВНИ ВЪПРОСИ

70		Замяна на свидетелство № ..., издадено от.... (отличителен знак ЕС/ООН в случай на трета държава; например „70.0123456789.NL“)
71		Дубликат на свидетелство № (отличителен знак ЕС/ООН в случай на трета държава; например „71.987654321.HR“)
72		Замяна за свидетелство за управление №..., издадено от... (отличителен знак на ООН в случай на трета държава, за която се прилага решение за изпълнение съгласно член 12, параграф 7; например „72.0123456789.USA“)
73		Ограничено до превозни средства от категория В от типа четириколесни моторни превозни средства (B1)
78		Ограничено до превозни средства с автоматична предавателна кутия

79		Ограничено до превозни средства, посочени в член 18 от настоящата директива (използването на подкод е задължително)
	79.01.	Ограничено до двуколесни превозни средства с кош или без кош
	79.02.	Ограничено до триколесни или леки четириколесни превозни средства от категория АМ
	79.03.	Ограничено до триколесни превозни средства
	79.04.	Ограничено до триколесни превозни средства, образуващи състав с ремарке, с максимално допустима маса, непревишаваща 750 kg
	79.05.	Мотоциклет от категория А1 с отношение мощност/тегло над 0,1 kW/kg
	79.06.	Превозно средство от категория ВЕ, когато максимално допустимата маса на ремаркетото превишава 3 500 kg
80		Ограничено до ненавършили 24 години притежатели на свидетелство за управление на превозно средство от категория А от типа триколесни моторни превозни средства
81		Ограничено до ненавършили 21 години притежатели на свидетелство за управление на превозно средство от категория А от типа двуколесни мотоциклети
95		Водач, който притежава удостоверение за професионална компетентност, отговарящо на задължението за професионална пригодност, предвидено с Директива (ЕС) 2022/2561 до ... (например „95(01.01.2028 г.)“)
96		Превозни средства от категория В, образуващи състав с ремарке с максимално допустима маса, превишаваща 750 kg, когато максимално допустимата маса на такъв състав превишава 3 500 kg, но не превишава 4 250 kg

97		Няма право да управлява превозно средство от категория С1, което попада в приложното поле на Регламент (ЕС) № 165/2014 на Европейския парламент и на Съвета ¹⁶ .
98		Кодове, използвани за целите на членове 14 и 15 (използването на подкод е задължително)
	98.01	Водачът се счита за нов водач и спрямо него се прилагат условията на изпитателния срок. В случай че свидетелството за управление е заменено, подновено или подменено, кодът се допълва с крайната дата на първоначално регистрирания изпитателен срок (например 98.01.13.04.2028)
	98.02	Притежателят отговаря на условията за схемата за управление с придружител, докато навърши 18 години
99		Код, използван за управление на моторна каравана или тежка линейка със свидетелство за управление от категория В, когато максимално разрешеното тегло надвишава 3 500 kg, но не надвишава 4 250 kg

Кодове 100 и нагоре са национални кодове, валидни само за управление на територията на държавата членка, която е издала свидетелството за управление.

¹⁶ Регламент (ЕС) № 165/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 4 февруари 2014 г. относно тахографите в автомобилния транспорт, за отмяна на Регламент (ЕИО) № 3821/85 на Съвета относно контролните уреди за регистриране на данните за движението при автомобилния транспорт и за изменение на Регламент (ЕО) № 561/2006 на Европейския парламент и на Съвета за хармонизиране на някои разпоредби от социалното законодателство, свързани с автомобилния транспорт (ОВ L 060, 28.2.2014 г., стр. 1).

ПРИЛОЖЕНИЕ II
МИНИМАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ИЗПИТИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И ЗНАНИЯ,
УМЕНИЯ И ПОВЕДЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРЕВОЗНО СРЕДСТВО СЪС
СИЛОВО ЗАДВИЖВАНЕ

I. МИНИМАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ИЗПИТИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

Държавите членки вземат необходимите мерки, за да осигурят кандидатите за свидетелства за управление на МПС да притежават знанията и уменията и имат поведението, изисквани за управление на превозно средство със силово задвижване. Изпитът, въведен за тази цел, трябва да се състои от:

- теоретичен изпит;
- след успешно участие в теоретичния изпит — изпит за проверка на уменията и поведението.

Условията за провеждане на тези изпити са определени по-долу.

A. ТЕОРЕТИЧЕН ИЗПИТ

1. Форма

Избраната форма е такава, че да се провери дали кандидатът притежава необходимите знания по темите, изброени в точки 2, 3 и 4.

Кандидат за свидетелство за управление за една категория, който е издържал теоретичен изпит за свидетелство за управление за друга категория, може да бъде освободен от общите разпоредби на точки 2, 3 и 4.

2. Съдържание на теоретичния изпит за всички категории превозни средства

Задават се въпроси по всяка от темите, изброени в посочените по-долу точки, като съдържанието и формата на въпросите се оставя на преценката на всяка държава членка:

- а) правила за движение по пътищата:
 - по-специално по отношение на пътни знаци, маркировка, сигнализация, предимство и ограничения на скоростта;
- б) водачът:
 - значение на постоянната бдителност и отношението към останалите участници в движението по пътищата, включително участници с микромобилност;
 - общо възприемане, включително осъзнаване на опасностите, преценка и вземане на решение, особено времето за реакция, както и промени на поведението при управление под въздействието на алкохол, наркотични вещества и лекарствени продукти, психическо състояние и умора;

- в) пътят:
- най-важните принципи относно спазването на безопасна дистанция между превозните средства, спирачния път и поведението на пътя при различни метеорологични и пътни условия;
 - рискови за управлението фактори, свързани с различни пътни условия, включително осъзнаване и предвиждане на опасностите, по-специално когато те се променят при промяна на времето и през часовете на деня или нощта;
 - характеристики на различните видове пътища и съответните нормативни изисквания;
 - безопасно управление при преминаване през тунели;
- г) други участници в движението по пътищата:
- специфични рискови фактори, свързани с липсата на опит на другите участници в пътното движение, по-специално уязвимите участници в движението по пътищата, които се ползват с по-ниска степен на защита при движението в сравнение с ползвателите на моторни превозни средства, като автомобили, автобуси и камиони, и които са пряко изложени на въздействието на силите при сблъсък. Тази категория включва пешеходци, велосипедисти, ползватели на двуколесни превозни средства, ползватели на устройства за лична мобилност и лица с увреждания или с намалена подвижност и ориентация;
 - рискове, свързани с движението и управлението на различни типове превозни средства и различните зрителни полета на водачите им, включително превозни средства с усъвършенствани системи за подпомагане на водача и други автоматизирани системи;
- д) общи правила и регламенти и други въпроси:
- правила относно административните документи, изисквани за използване на превозните средства;
 - общи правила, които определят поведението на водача при произшествие (поставяне на предупредителни устройства и включване на сигнализация) и мерките, които водачът при необходимост може да предприеме в помощ на пострадали при пътнотранспортно произшествие;
 - фактори за безопасност, свързани с превозното средство, пътя и превозваните лица;
 - знания за аспектите във връзка с безопасността, свързани с превозните средства на алтернативно гориво;
- е) необходими предпазни мерки при слизване от превозното средство;
- ж) механични аспекти във връзка с пътната безопасност; кандидатите трябва да са в състояние да откриват най-често срещаните повреди, по-специално в кормилната уредба, окачването и спирачната уредба, гумите, светлините и пътепоказателите, светлоотражателите, огледалата за задно виждане, предното стъкло и чистачките на предното стъкло, изпускателната уредба, предпазните колани и устройството за звукова сигнализация;

- з) обезопасително оборудване на превозното средство и в частност, използване на предпазни колани, облегалки за глава, оборудване за обезопасяване на деца;
- за) зареждане на електрически превозни средства;
- и) правила и аспекти относно използването на превозните средства във връзка с околната среда, включително по отношение на електрическите превозни средства: подходящо използване на устройства за звуково предупреждение, умерено потребление на гориво/енергия, ограничаване на емисиите (емисии на парникови газове, замърсители на въздуха, шум и пластмасови микрочастици от износването на гумите и пътищата и т.н.);
- й) предимства, ограничения и рискове, свързани с усъвършенстваните системи за подпомагане на водача и автоматизираните системи за управление. Значението на техните различия и безопасно използване, както и взаимодействието между водачите, задълженията на водача и начина, по който системите могат да повлияят на осведомеността и поведението на водача. Това включва областта на използване на системите, наличието на искания за поемане на управлението, генерирани от системите, и останалите задължения на водача по време на задействането на системите.

Ново съображение 18а:

„(18а) С оглед на нарастващата наличност и използване на усъвършенствани системи за подпомагане на водача и автоматизирани системи за управление, е необходимо в теоретичните изпити да се включат изисквания по отношение на тези системи, за да се гарантират общите знания на водача относно предимствата, ограниченията и рисковете, свързани с автоматизираните системи. Това изискване за знания обхваща, по-специално, областта на използване на автоматизираните системи за управление, наличието на искания за поемане на управлението от страна на автоматизираните системи за управление и останалите задължения на водача по време на задействането на автоматизираните системи за управление“.

3. Специфични разпоредби относно категории А1, А2 и А

Задължителна проверка на общите знания относно:

- а) използване на защитна екипировка, като ръкавици, ботуши, дрехи и предпазна каска;
- б) видимост на мотоциклетистите за другите участници в движението по пътищата;
- в) рискови фактори, свързани с различните пътни условия, определени по-горе, като се обръща допълнително внимание на хлъзгави участъци, като капаци на канализационни шахти, пътни маркировки, като линии и стрелки, трамвайни релси;
- г) механични аспекти във връзка с пътната безопасност, определени по-горе, като се обръща допълнително внимание на превключвателя за аварийно спиране, нивата на маслата и на веригата.

4. Специфични разпоредби относно категории C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 и D1E

(1) Задължителна проверка на общите знания относно:

- а) правила за часовете на управление и периодите на почивка, както са определени в Регламент (ЕО) № 561/2006 на Европейския парламент и на Съвета¹⁷; използване на контролните уреди за регистриране на данните за движението, както е определено в Регламент (ЕС) № 165/2014;
- б) правила относно съответния транспорт: стоки или пътници;
- в) документи на превозното средство и транспортни документи, изисквани за национален и международен превоз на стоки и пътници;
- г) какво да бъде поведението в случай на произшествие; знания за мерките, които следва да се предприемат след произшествие или подобно събитие, включително спешни действия, като евакуиране на пътници и основни знания за оказване на първа помощ;
- д) предпазни мерки, които следва да се предприемат при сваляне и замяна на колелата;
- е) правила относно теглото и размерите на превозното средство; правила относно ограничителите на скоростта;
- ж) ограничаване на зрителното поле, причинено от характеристиките на превозните средства;
- з) разчитане на пътна карта, планиране на маршрут, включително използване на електронни навигационни системи (не е задължително);
- и) фактори на безопасността, свързани с натоварването на превозното средство: контролиране на товара (товарене и закрепване), трудности при различни видове товар (например, течности, висящи товари,...), товарене и разтоварване на стоки и използване на оборудване за товарене (само за категории C, CE, C1, C1E);
- й) отговорност на водача по отношение на превоза на пътници; удобство и безопасност на пътниците; транспортиране на деца; необходими проверки преди потегляне; всички видове автобуси са част от теоретичния изпит (градски и междуградски автобуси, автобуси със специални размери, ...) (само за категории D, DE, D1, D1E).
- к) държавите членки могат да освобождават кандидатите за свидетелство за управление на превозни средства от категория C1 или C1E извън приложното поле на Регламент (ЕС) № 165/2014 от демонстриране на техните знания по темите, изброени в точка 4, подточка 1), букви а)–в).

¹⁷ Регламент (ЕО) № 561/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г. за хармонизиране на някои разпоредби от социалното законодателство, свързани с автомобилния транспорт, за изменение на Регламенти (ЕИО) № 3821/85 и (ЕО) № 2135/98 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 3820/85 на Съвета (ОВ L 102, 11.4.2006 г., стр. 1).

- (2) Задължителна проверка на общите знания за следните допълнителни разпоредби относно категории C, CE, D и DE:
- а) принципите на конструкцията и функционирането на: двигатели с вътрешно горене[...], течности (например, моторно масло, охлаждаща течност, течност за миене на стъклата на автомобила), горивна система, електрическа система, запалителна система, предавателна система (съединител, предавателна кутия и т.н.);
 - б) смазване и защита с антифриз;
 - в) принципи на конструкцията, поставянето, правилното използване и грижите за гумите;
 - г) принципи на видовете, експлоатацията, основните части, свързването, използването и ежедневната поддръжка на спирачното оборудване и регулаторите на скоростта и използване на спирачки с антиблокираща система;
 - д) принципи на видовете, експлоатацията, основните части, свързването, използването и ежедневната поддръжка на прикачните системи (само за категории CE, DE);
 - е) методи за установяване на причините за повреди;
 - ж) планова поддръжка на превозните средства и необходимите текущи ремонти;
 - з) отговорност на водача по отношение на получаването, превоза и доставката на стоки в съответствие с договорените условия (само за категории C, CE).

Б. ИЗПИТ ЗА ПРОВЕРКА НА УМЕНИЯТА И ПОВЕДЕНИЕТО

5. Превозното средство и неговото оборудване

(1) Силово предаване на превозното средство

- а) Управлението на превозно средство с ръчна предавателна кутия се разрешава при успешно положен изпит за проверка на уменията и поведението, проведен на превозно средство с ръчна предавателна кутия.

„Превозно средство с ръчна предавателна кутия“ означава превозно средство, при което е налице педал за съединителя (или ръчно задействан лост за категории A, A2 и A1), и той трябва да бъде задействан от водача при потегляне или спиране на превозното средство и смяна на предавките.

- б) Превозни средства, които не отговарят на критериите, определени в точка 5, подточка 1), буква а), се считат за превозни средства с автоматична предавателна кутия.

Без да се засягат разпоредбите на точка 5, подточка 1), буква в), ако даден кандидат положи изпита за проверка на уменията и поведението на превозно средство с автоматична предавателна кутия, това се записва във всяко свидетелство за управление, издадено въз основа на такъв изпит, със съответния код на Съюза, предвиден в приложение I, част Д. Свидетелствата за управление с това обозначение се използват само за управление на превозни средства с автоматична предавателна кутия.

Кодът на Съюза, описан в първа алинея, не се записва в свидетелството за управление на превозно средство от категория А1, А2, А, В1 или В или впоследствие се премахва от него, ако кандидатът или притежателят положи специален изпит за проверка на уменията и поведението или премине специално обучение, което може да се проведе преди или след изпита за проверка на уменията и поведението на превозно средство с автоматична предавателна кутия.

Държавите членки вземат необходимите мерки за:

- i) одобряване и осъществяване на надзор на специалното обучение; или,
- ii) организиране на специалния изпит за проверка на уменията и поведението.

Превозните средства, използвани за обучението или изпита, обхванати от настоящата точка, трябва да бъдат с ръчна предавателна кутия и да попадат в категорията на свидетелството за управление, за която участниците са кандидатствали.

Продължителността на изпита за проверка на уменията и поведението и изминатото разстояние трябва да са достатъчни, за да се оценят уменията и поведението, определени в точка 6 или 7 от настоящото приложение, като се обръща особено внимание на функционирането на силовото предаване на превозното средство.

В обучението се съдържат всички аспекти, обхванати в точка 6 или 7 от настоящото приложение, като се обръща особено внимание на функционирането на силовото предаване на превозното средство. Всеки участник изпълнява практическите компоненти на обучението и демонстрира своите умения и поведение по обществени пътища. Продължителността на обучението на водача е най-малко 7 часа.

- в) Специални разпоредби относно превозни средства от категория ВЕ, С, СЕ, С1, С1Е, D, DE, D1 и D1Е

Държавите членки могат да решат, че ограничението до превозни средства с автоматична скоростна кутия не се вписва в свидетелството за управление за превозно средство от категория ВЕ, С, СЕ, С1, С1Е, D, DE, D1 или D1Е, посочено в точка 5, подточка 1), буква б), когато кандидатът вече притежава свидетелство за управление, без предвиденото по буква б) ограничение, от поне една от следните категории: В, ВЕ, С, СЕ, С1, С1Е, D, DE, D1 и D1Е и е извършил действията, описани в точка 8, подточка 4), по време на изпита за проверка на уменията и поведението.

(2) Използваните превозни средства за изпитите за проверка на уменията и поведението отговарят на минималните критерии, посочени по-долу. Държавите членки могат да предвидят по-строги критерии или да добавят нови. Държавите членки могат да прилагат за превозни средства от категория А1, А2 и А, използвани при изпита за проверка на уменията и поведението, допустимо отклонение от 5 cm³ под изисквания минимален работен обем на цилиндъра(ите) на двигателя.

а) Категория А1:

Мотоциклет от категория А1 без кош с мощност, непревишаваща 11 kW, и с отношение мощност/тегло, непревишаващо 0,1 kW/kg, който е в състояние да развие скорост не по-ниска от 80 km/h.

Ако мотоциклетът се задвижва от двигател с вътрешно горене, работният обем на цилиндъра(ите) на двигателя е поне 120 cm³.

Ако мотоциклетът се задвижва от електродвигател, отношението мощност/тегло на превозното средство е поне 0,08 kW/kg;

б) Категория А2:

Мотоциклет без кош с мощност най-малко 20 kW, но непревишаваща 35 kW, и с отношение мощност/тегло, непревишаващо 0,2 kW/kg.

Ако мотоциклетът се задвижва от двигател с вътрешно горене, работният обем на двигателя е поне 250 cm³.

Ако мотоциклетът се задвижва от електродвигател, отношението мощност/тегло на превозното средство е поне 0,15 kW/kg;

в) Категория А:

Мотоциклет без кош, чиято маса в ненатоварено състояние е над 180 kg, с мощност поне 50 kW. От държавата членка може да бъде прието допустимо отклонение от 5 kg под изискваната минимална маса.

Ако мотоциклетът се задвижва от двигател с вътрешно горене, работният обем на двигателя е поне 600 cm³.

Ако мотоциклетът се задвижва от електродвигател, отношението мощност/тегло на превозното средство е поне 0,25 kW/kg.

г) Категория В:

Четириколесно превозно средство от категория В, което е в състояние да развие скорост не по-ниска от 100 km/h;

д) Категория ВЕ:

Състав от изпитно превозно средство от категория В и ремарке с максимално допустима маса не по-малка от 1 000 kg, който е в състояние да развие скорост не по-ниска от 100 km/h и не попада в категория В; товарното отделение на ремаркетото се състои от тяло с форма на затворена кутия, което е широко и високо най-малко колкото моторното превозно средство; тялото с форма на затворена кутия може също така да бъде малко по-тясно от моторното превозно средство, при условие че погледът назад е възможен само с използването на външните огледала за задно виждане на моторното превозно средство; ремаркетото се представя с минимум 800 kg действителна обща маса;

е) Категория В1:

i) четириколесно моторно превозно средство, което е в състояние да развие скорост не по-ниска от 60 km/h; или

ii) ако свидетелството за управление разрешава управление на превозни средства, посочени в член 9, параграф 4, първа алинея, буква в), превозното средство, използвано при изпитите за умения и поведение, отговаря на условията, посочени в същия параграф.

ж) Категория С:

Превозно средство от категория С с максимално допустима маса не по-малка от 12 000 kg, с дължина най-малко 8 m и широчина най-малко 2,40 m, което е в състояние да развие скорост не по-ниска от 80 km/h; снабдено е със спирачки с антиблокираща система и е оборудвано с контролни уреди за регистриране на данните за движението, както е определено в Регламент (ЕС) № 165/2014; товарното отделение се състои от тяло с форма на затворена кутия, което е широко и високо най-малко колкото кабината; превозното средство се представя с минимум 10 000 kg действителна обща маса;

з) Категория СЕ:

Или съчленено превозно средство, или състав от изпитно превозно средство от категория С и ремарке с дължина най-малко 7,5 m; както съчлененото превозно средство, така и съставът имат максимално допустима маса не по-малка от 20 000 kg, дължина най-малко 14 m и широчина най-малко 2,40 m, в състояние са да развиват скорост не по-ниска от 80 km/h, снабдени са със спирачки с антиблокираща система и са оборудвани с контролни уреди за регистриране на данните за движението, както е определено в Регламент (ЕС) № 165/2014; товарното отделение се състои от тяло с форма на затворена кутия, което е широко и високо най-малко колкото кабината; както съчлененото превозно средство, така и съставът се представят с минимум 15 000 kg действителна обща маса;

и) Категория С1:

Превозно средство от подкатегория С1 с максимално допустима маса не по-малка от 4 000 kg и дължина най-малко 5 m, което е в състояние да развие скорост не по-ниска от 80 km/h; снабдено е със спирачки с антиблокираща система и е оборудвано с контролни уреди за регистриране на данните за движението, както е определено в Регламент (ЕС) № 165/2014; товарното отделение се състои от тяло с форма на затворена кутия, което е широко и високо най-малко колкото кабината;

Когато лицето няма да бъде изпитвано за способността му да използва контролни уреди за регистриране на данните за движението, не е необходимо превозното средство да бъде оборудвано с подобни контролни уреди.

й) Категория С1Е:

Състав от изпитно превозно средство от подкатегория С1 и ремарке с максимално допустима маса не по-малка от 1 250 kg; този състав е с дължина най-малко 8 m и е в състояние да развие скорост не по-ниска от 80 km/h; товарното отделение на ремаркетото се състои от тяло с форма на затворена кутия, което е широко и високо най-малко колкото кабината; тялото с форма на затворена кутия може също така да бъде малко по-тясно от кабината, при условие че погледът назад е възможен само с използването на външните огледала за задно виждане на моторното превозно средство; ремаркетото се представя с минимум 800 kg действителна обща маса;

к) Категория D:

Превозно средство от категория D с дължина най-малко 10 m и широчина най-малко 2,40 m, което е в състояние да развие скорост не по-ниска от 80 km/h; снабдено е със спирачки с антиблокираща система и е оборудвано с контролни уреди за регистриране на данните за движението, както е определено в Регламент (ЕС) № 165/2014;

л) Категория DE:

Състав от изпитно превозно средство от категория D и ремарке с максимално допустима маса не по-малка от 1 250 kg и с широчина най-малко 2,40 m, който е в състояние да развие скорост не по-ниска от 80 km/h; товарното отделение на ремаркетото се състои от тяло с форма на затворена кутия, което е най-малко 2 m широко и 2 m високо; ремаркетото се представя с минимум 800 kg действителна обща маса;

м) Категория D1:

Превозно средство от подкатегория D1 с максимално допустима маса не по-малка от 4 000 kg и дължина най-малко 5 m, което е в състояние да развие скорост не по-ниска от 80 km/h; снабдено е със спирачки с антиблокираща система и е оборудвано с контролни уреди за регистриране на данните за движението, както е определено в Регламент (ЕС) № 165/2014;

н) Категория D1E:

Състав от изпитно превозно средство от подкатегория D1 и ремарке с максимално допустима маса не по-малка от 1 250 kg, който е в състояние да развие скорост не по-ниска от 80 km/h; товарното отделение на ремаркетото се състои от тяло с форма на затворена кутия, което е най-малко 2 m широко и 2 m високо; ремаркетото се представя с минимум 800 kg действителна обща маса;

6. **Подлежащи на изпитване умения и поведение за категории A1, A2 и A**

(1) **Подготовка и техническа проверка на превозното средство по отношение на пътната безопасност**

Кандидатите трябва да демонстрират, че могат да подготвят превозното средство за безопасно кормуване, като покриват следните изисквания:

- а) да поставят защитната екипировка, като ръкавици, ботуши, дрехи и предпазна каска;
- б) да извършат проверки на случаен принцип на състоянието на гумите, спирачките, кормилната уредба, превключвателя за аварийно спиране (ако е приложимо), веригата, нивата на маслата, светлините, светлоотражателите, пътепоказателите и устройството за звукова сигнализация.

(2) **Специални маневри, подлежащи на изпитване по отношение на пътната безопасност:**

- а) поставяне на мотоциклета на стойката му, снемане от нея и придвижването му без помощта на двигателя, като водачът ходи отстрани на превозното средство;
- б) паркиране на мотоциклета, като той се поставя на стойката му;

- в) най-малко две маневри, които се извършват на ниска скорост, включително слаломирание; това позволява да се оцени умението при работа с дроселната клапа, спирачката, запазването на равновесие, посоката на погледа, положението на мотоциклета и положението на стъпалата върху стъпелките; Ако изпитването се провежда върху мотоциклет с ръчна предавателна кутия, то трябва да е съчетано с манипулиране на съединителя.
- г) най-малко две маневри, които се извършват на по-висока скорост, от които най-малко една маневра при минимална скорост от 30 km/h и една маневра за избягване на препятствие при минимална скорост от 50 km/h; това позволява да се оцени умението във връзка с положението на мотоциклета, посоката на погледа, запазването на равновесие и техниката на управление. Ако изпитването се провежда върху мотоциклет с ръчна предавателна кутия, трябва да се извърши една маневра на втора или трета предавка; това позволява да се оцени компетентността в техниката на смяна на предавките;
- д) спиране: изпълняват се най-малко две упражнения за спиране, включително аварийно спиране при минимална скорост от 50 km/h; това позволява да се оцени умението при работа с предната и задната спирачка, посоката на погледа и положението на мотоциклета.

(3) Поведение при участие в пътното движение

Кандидатите изпълняват всяко едно от следните действия в ситуации на нормално

пътно движение напълно безопасно, като вземат всички необходими предпазни мерки:

- а) потегляне: след паркиране, след спиране в пътното движение; напускане на пътното платно;
- б) кормуване по прави пътища; разминаване с идващи насреща превозни средства, включително в тесни пространства;
- в) кормуване с вземане на завои;
- г) напречни пътища: подхождане и пресичане на кръстовища и възли;
- д) смяна на посоката: леви и десни завои; смяна на пътните ленти;
- е) подход/изход на магистрала или подобен път (ако има на разположение): присъединяване от скоростното платно; напускане чрез лентата за намаляване на скоростта;
- ж) изпреварване/разминаване: изпреварване на други превозни средства (ако е възможно); кормуване покрай препятствия, например паркирани коли; изпреварване от страна на други превозни средства (ако е целесъобразно);
- з) специални елементи и характеристики на пътя (ако такива са налични): кръгови кръстовища; прелези; трамвайни/автобусни спирки; пешеходни пътеки; кормуване по дълги отсечки с наклон нагоре/надолу; тунели;

- и) реагиране и предвиждане на опасни ситуации; чрез дерогация от задължението за извършване на действията в ситуации на нормално пътно движение, действията се извършват само когато опасната ситуация е възникнала случайно; като алтернатива, за изпитването на тези умения могат да се използват симулатори;
- й) вземане на необходимите предпазни мерки при слизане от превозното средство.

7. **Подлежащи на изпитване умения и поведение за категории В, В1 и ВЕ**

(1) **Подготовка и техническа проверка на превозното средство по отношение на пътната безопасност**

Кандидатите трябва да демонстрират, че могат да подготвят превозното средство за безопасно управление, като покрият следните изисквания:

- а) регулиране на седалката така, че да осигури правилно седнало положение;
- б) регулиране на огледалата за задно виждане, предпазните колани и облегалките за глава, ако такива са налични;
- в) проверка дали вратите са затворени;
- г) извършване на проверки на случаен принцип на състоянието на гумите, кормилната уредба, спирачките, течностите (например масло на двигателя, охлаждаща течност, течност за измиване на стъклата), светлините, светлоотражателите, пътепоказателите и устройството за звукова сигнализация;
- д) извършване проверка на факторите на безопасността, свързани с товаренето на превозното средство: каросерия, платнища, товарни врати, заключване на кабината, начин на натоварване, обезопасяване на товара (само за категория ВЕ);
- е) проверка на прикачния механизъм, спирачката и електрическите връзки (само за категория ВЕ).

(2) **Категории В и В1: специални маневри, подлежащи на изпитване, по отношение на пътната безопасност**

Изпитва се набор от следните маневри (най-малко две маневри за четирите точки, включително една на задна скорост):

- а) движение на заден ход по права линия или завиване на заден ход надясно или наляво около ъгъл, без да се напуска правилната лента на движение;
- б) завиване с превозното средство в обратна посока, като се използват предавките за движение напред и назад;
- в) паркиране на превозното средство и напускане на мястото на паркиране (успоредно, косо или под прав ъгъл), на преден или на заден ход, на равен терен, на терен с наклон нагоре или надолу);
- г) прецизно използване на спирачката до спиране; независимо от това изпълнението на аварийно спиране не е задължително.

- (3) Категория ВЕ — специални маневри, подлежащи на изпитване по отношение на пътната безопасност:
- а) прикачване и откачване или откачване и повторно прикачване на ремаркетото към/от неговото моторно превозно средство; маневрата трябва да започне, като тегленото превозно средство е паркирано успоредно на влекача (т.е. не в една линия);
 - б) движение на заден ход по крива, като нейното трасе се оставя на преценката на държавите членки;
 - в) безопасно паркиране за товарене/разтоварване.

(4) Поведение при участие в пътното движение

Кандидатите изпълняват всяко едно от следните действия в ситуации на нормално пътено движение напълно безопасно, като вземат всички необходими предпазни мерки:

- а) потегляне: след паркиране, след спиране в пътното движение; напускане на пътното платно;
- б) управление по прави пътища; разминаване с идващи насреща превозни средства, включително в тесни пространства;
- в) управление с вземане на завои;
- г) напречни пътища: подхождане и пресичане на кръстовища и възли;
- д) смяна на посоката: леви и десни завои; смяна на пътните ленти;
- е) подход/изход на магистрала или подобен път (ако има на разположение): присъединяване от скоростното платно; напускане чрез лентата за намаляване на скоростта;
- ж) изпреварване/разминаване: изпреварване на други превозни средства (ако е възможно); управление покрай препятствия, например паркирани коли; изпреварване от страна на други превозни средства (ако е целесъобразно);
- з) специални елементи и характеристики на пътя (ако такива са налични): кръгови кръстовища; прелези; трамвайни/автобусни спирки; пешеходни пътеки; кормуване по дълги отсечки с наклон нагоре/надолу; тунели;
- и) вземане на необходимите предпазни мерки при слизване от превозното средство;
- й) реагиране и предвиждане на опасни ситуации; чрез дерогация от задължението за извършване на действията в ситуации на нормално пътено движение, действията се извършват само когато опасната ситуация е възникнала случайно; като алтернатива, за изпитването на тези умения могат да се използват симулатори.

8. **Подлежащи на изпитване умения и поведение за категории C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 и D1E**

(1) Подготовка и техническа проверка на превозното средство по отношение на пътната безопасност

Кандидатите трябва да демонстрират, че могат да подготвят превозното средство за безопасно управление, като покрият следните изисквания:

- а) регулиране на седалката така, че да осигури правилно седнало положение;
- б) регулиране на огледалата за задно виждане, предпазните колани и облегалките за глава, ако такива са налични;
- в) извършване на проверки на случаен принцип на състоянието на гумите, кормилната уредба, спирачките, светлините, светлоотражателите, пътепоказателите и устройството за звукова сигнализация;
- г) проверка на спирачната и кормилната уредби със сервоусилватели; проверка на състоянието на колелата, гайките на колелата, калниците, предното стъкло, прозорците и чистачките, течностите (например масло на двигателя, охлаждаща течност, течност за измиване на стъклата); проверка и използване на арматурното табло, включително на контролните уреди за регистриране на данните за движението, както е определено в Регламент (ЕС) № 165/2014. Последното изискване не се прилага за кандидатите за свидетелство за управление на превозно средство от категория C1 или C1E, които не попадат в обхвата на посочения регламент;
- д) проверка на налягането на въздуха, резервоарите за въздух и окачването;
- е) извършване проверка на факторите на безопасността, свързани с товаренето на превозното средство: каросерия, платнища, товарни врати, товарен механизъм (ако има такъв), заключване на кабината, обезопасяване на товара (само за категории C, CE, C1, C1E);
- ж) проверка на прикачния механизъм, спирачката и електрическите връзки (само за категории CE, C1E, DE, D1E);
- з) да бъдат способни да предприемат специални мерки за безопасността на превозните средства; контролиране на каросерията, служебните врати, аварийните изходи, оборудването за първа помощ, пожарогасителите и другото оборудване за безопасност (само за категории D, DE, D1, D1E);
- и) разчитане на пътна карта, планиране на маршрут, включително използване на електронни навигационни системи (не е задължително).

1а. Управление на теглещото превозно средство без ремарке (само C1E, CE, D1E и DE)

Ако водачът вече няма право да управлява превозните средства съответно от категории C1, C, D1 и D, компетентността за управление на теглещото превозно средство трябва да бъде осигурена преди управление на движението със свързано ремарке.

- (2) Специални маневри, подлежащи на изпитване по отношение на пътната безопасност:
- а) прикачване и откачване или откачване и повторно прикачване на ремаркетото към/от неговото моторно превозно средство; маневрата трябва да започне, като тегленото превозно средство е паркирано успоредно на влекача (т.е. не в една линия) (само за категории CE, C1E, DE, D1E);
 - б) движение на заден ход по крива, като нейното трасе се оставя на преценката на държавите членки;
 - в) безопасно паркиране за товарене/разтоварване на товарна рампа/платформа или подобна инсталация (само за категории C, CE, C1, C1E);
 - г) паркиране, за да се даде възможност за безопасно качване или слизане на пътниците от автобуса (само за категории D, DE, D1, D1E);

(3) Поведение при участие в пътното движение

Кандидатите изпълняват всяко едно от следните действия в ситуации на нормално пътено движение напълно безопасно, като вземат всички необходими предпазни мерки:

- а) потегляне: след паркиране, след спиране в пътното движение; напускане на пътното платно;
- б) управление по прави пътища; разминаване с идващи насреща превозни средства, включително в тесни пространства;
- в) управление с вземане на завой;
- г) напречни пътища: подхождане и пресичане на кръстовища и възли;
- д) смяна на посоката: леви и десни завой; смяна на пътните ленти;
- е) подход/изход на магистрала или подобен път (ако има на разположение): присъединяване от скоростното платно; напускане чрез лентата за намаляване на скоростта;
- ж) изпреварване/разминаване: изпреварване на други превозни средства (ако е възможно); управление покрай препятствия, например паркирани коли; изпреварване от страна на други превозни средства (ако е целесъобразно);
- з) специални елементи и характеристики на пътя (ако такива са налични): кръгови кръстовища; прелези; трамвайни/автобусни спирки; пешеходни пътеки; кормуване по дълги отсечки с наклон нагоре/надолу; тунели;
- и) вземане на необходимите предпазни мерки при слизане от превозното средство;
- й) реагиране и предвиждане на опасни ситуации; чрез дерогация от задължението за извършване на действията в ситуации на нормално пътено движение, действията се извършват само когато опасната ситуация е възникнала случайно; като алтернатива, за изпитването на тези умения могат да се използват симулатори.

(4) Безопасно и енергийно ефективно управление:

Управление по начин, който гарантира безопасност и намаляване на потреблението на гориво/енергия и емисиите при ускорение, отрицателно ускорение, управление по път с наклон нагоре и надолу; [...]

9. Оценяване на изпита за проверка на уменията и способностите

- (1) При всяка от горепосочените свързани с управлението ситуации в точки 6, 7 и 8 оценката отразява степента на лекота, с която кандидатът борави с органите за управление на превозното средство и демонстрираната от него способност да управлява в пътното движение по напълно безопасен начин. Изпитващият трябва да изпитва чувство на сигурност по време на целия изпит. Грешки при управлението или опасно поведение, представляващи непосредствена заплаха за сигурността на изпитното превозно средство, пътниците в него или другите участници в движението по пътищата, се наказват с непризнаване на изпита за положен успешно, независимо дали е била необходима намеса от страна на изпитващия или придружаващото лице. Независимо от това изпитващият има право да реши дали изпитът за проверка на уменията и поведението продължава до края.

Изпитващите по управление трябва да бъдат обучени да оценяват правилно способността на кандидатите да управляват по безопасен начин. Работата на изпитващите по управление се наблюдава и спрямо нея се упражнява надзор от орган, оправомощен за това от държавата членка, за да се гарантира правилното и последователно прилагане на оценяването на грешките в съответствие с определените в настоящото приложение стандарти.

- (2) По време на оценяването изпитващите по управление обръщат специално внимание на това дали кандидатът показва предпазливо и отговорно гражданско поведение на водач на превозно средство. То отразява цялостния стил на управление и изпитващият по управление взема това предвид при цялостния профил на кандидата. Това включва адаптирано и уверено (безопасно) управление, при което се вземат предвид условията на пътното движение и метеорологичните условия, другите превозни средства, интересите на другите участници в движението по пътищата (по-специално на уязвимите участници в движението по пътищата) и възможността за предвиждане.

- (3) Изпитващият по управление освен това преценява дали кандидатът:

- а) контролира превозното средство; като се вземат предвид: правилното използване на безопасните колани, огледалата за задно виждане, облегалките за глава; седалката; правилното използване на светлините и другото оборудване; правилното използване на съединителя, предавателната кутия, газта, спирачните уредби (включително трета спирачна уредба, ако такава е налична), кормилната уредба; контролирането на превозното средство при различни обстоятелства, при различни скорости; стабилността на пътя; теглото, размерите и характеристиките на превозното средство; теглото и вида на товара (само за категории BE, C, CE, C1, C1E, DE, D1E); удобството на пътниците (само за категории D, DE, D1, D1E) (без бързо ускоряване, плавно управление и без рязко спиране);
- б) управлява икономично, безопасно и енергийно ефективно при отчитане на оборотите в минута, сменяне на предавките, спиране и ускоряване (само за категории B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E);
- в) спазва правилата за наблюдение: наблюдение във всички посоки; правилно използване на огледалата; виждане на далечно, средно и близко разстояние;
- г) спазва предимството/даване на път: предимство на кръстовища, пресечки и пътни възли; даване на път при други случаи (например промяна на посоката, смяна на пътните ленти, специални маневри);

- д) поддържа правилно положение на пътя: правилно положение на пътя, в пътните ленти, при кръгови кръстовища и завой, подходящо за типа и характеристиките на превозното средство; престрояване;
- е) спазва дистанция: спазване на адекватна дистанция отпред и отстрани; спазване на адекватна дистанция от другите участници в пътното движение, и по-специално от уязвимите участници в пътното движение;
- ж) спазва ограниченията на скоростта и препоръките: непревишаване на максимално допустимата скорост; съобразяване на скоростта с метеорологичните условия/условията на пътното движение и, когато е целесъобразно, с националните ограничения на скоростта; управление с такава скорост, че да е възможно спирането в рамките на разстоянието на видимия и свободен път; съобразяване на скоростта с общата скорост на участниците в движението по пътищата от същия вид;
- з) спазва указанията на светофарите, пътните знаци и други указания: правилни действия при наличие на светофари; изпълняване на указанията на лицата, контролиращи пътното движение; правилно реагиране на пътните знаци (забранителни или задължителни); предприемане на подходящи действия в зависимост от пътната маркировка;
- и) спазва подаването на сигнали: своевременно подаване на правилни сигнали, когато е необходимо; правилно указване на посоките; предприемане на подходящи действия по отношение на всички сигнали, подадени от други участници в движението по пътищата;
- й) управлява използването на спирачките и спирането: своевременно намаляване на скоростта, използване на спирачките или спиране в съответствие с обстоятелствата; предвиждане; използване на различните спирателни уредби (само за категории C, CE, D, DE); използване на системи за намаляване на скоростта, различни от спирачките (само за категории C, CE, D, DE).

10. Продължителност на изпита

Продължителността на изпита и изминатото разстояние трябва да са достатъчни за оценка уменията и поведението съгласно дял Б от настоящото приложение. При никакви обстоятелства времето, през което се управлява на пътя, не е по-кратко от 25 минути за категории А, А1, А2, В, В1 и ВЕ и 45 минути за другите категории. Това не включва приемането на кандидата, подготовката на превозното средство, техническата проверка на превозното средство по отношение на пътната безопасност, специалните маневри, гарантирането на компетентност съгласно точка 8, подточка 1а) и обявяването на резултатите от практическия изпит.

11. Място на провеждане на изпита

Частта от изпита за оценка на специалните маневри може да бъде проведена на специален изпитен полигон. Винаги, когато има възможност, частта от изпита за оценка на поведението при участие в пътното движение се провежда по пътища извън застроени зони, по скоростни пътища и по магистрали (или подобни пътища), както и по всички видове улици в населени места (жилищни райони, зони с максимално разрешена скорост 30 и 50 km/h, градски скоростни пътища), представляващи различните видове трудности, които водачите има вероятност да срещнат. Желателно е също така изпитът да се проведе в различни условия на натовареност на пътното движение. Времето, прекарано в управление по пътя, се използва по оптимален начин за оценяване на кандидата във всички различни зони на пътното движение, които могат да се срещнат, като специално се набляга на преминаването от една зона в друга.

II. ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ПОВЕДЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРЕВОЗНО СРЕДСТВО СЪС СИЛОВО ЗАДВИЖВАНЕ

Водачите на всички превозни средства със силово задвижване трябва по всяко време да имат знанията и уменията и поведението, описани в точки 1—9, така че да са в състояние:

- да разпознават и предвиждат опасностите и заплахите, свързани с пътното движение, и да оценяват тяхната сериозност;
- да владеят в достатъчна степен превозното си средство, за да не създават опасни ситуации и да реагират по подходящ начин, ако възникнат такива ситуации;
- да спазват нормативната уредба за движение по пътищата и по-специално тези негови разпоредби, които са предназначени за предотвратяване на пътнотранспортни произшествия и за поддържане на потока на пътното движение;
- да откриват всички основни технически повреди в превозните си средства, и по-специално тези, които представляват заплахата за безопасността, и да ги отстраняват по подходящ начин;
- да отчитат всички фактори, които оказват влияние на поведението при управление (например алкохол, умора, лошо зрение и т.н.), така че да запазят в пълна степен способностите, необходими за безопасно управление;
- да помагат за гарантиране на безопасността на всички участници в движението по пътищата, и по-специално на уязвимите участници в движението по пътищата, като показват дължимото уважение спрямо другите;
- да разполагат с достатъчно знания за рисковите фактори, свързани със средствата за микромобилност;
- да разполагат с достатъчно знания относно безопасността, свързана с употребата на превозни средства на алтернативно гориво;
- да имат достатъчно знания за използването на усъвършенствани системи за подпомагане на водача и за други автоматизирани системи.

Държавите членки могат да прилагат необходимите мерки, за да осигурят водачите, които са загубили знанията и уменията и поведението, описани в точки 1 - 9, да могат да възстановят тези знания и тези умения, и да продължат да показват поведението, изисквано за управление на превозно средство със силово задвижване.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

МИНИМАЛНИ СТАНДАРТИ ЗА ФИЗИЧЕСКА И ПСИХИЧЕСКА ГОДНОСТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРЕВОЗНО СРЕДСТВО СЪС СИЛОВО ЗАДВИЖВАНЕ

ОПРЕДЕЛЕНИЯ

1. За целите на настоящото приложение водачите се класифицират в две групи:
 - (1) Група 1: водачи на превозни средства от категории А, А1, А2, АМ, В, В1 и ВЕ;
 - (2) Група 2: водачи на превозни средства от категории С, СЕ, С1, С1Е, D, DE, D1 и D1Е.

В националното законодателство може да се предвиди разпоредбите на настоящото приложение за водачите от група 2 да се прилагат и за водачите на превозни средства от категория В, които използват своите свидетелства за управление за професионални цели (таксита, линейки и т.н.).

2. По същия начин кандидатите за първо свидетелство за управление или за подновяване на свидетелство за управление се класифицират в групата, към която ще спадат, след като свидетелството за управление бъде издадено или подновено.

[...]

3. [...]

4. [...]

5. [...]

ЗРЕНИЕ

6. Всички кандидати за свидетелство за управление преминават подходяща проверка, за да се установи дали имат острота на зрението, която е адекватна за управлението на превозни средства със силово задвижване, както и ориентируваща проверка, чиято цел е да се прецени дали е необходима по-нататъшна проверка на зрителното поле. Ако има основания за съмнение относно адекватността на зрението на кандидата, той се преглежда от компетентен медицински орган. При този преглед особено внимание се обръща на следното: острота на зрението, зрително поле, виждане в здрач, чувствителност към блясък и контраст, диплопия и други зрителни функции, които могат да изложат на риск безопасността на управлението.

За водачи от група 1 може да се предвиди издаването на свидетелство за управление в „изключителни индивидуални случаи“, когато стандартът за зрителното поле или стандартът за острота на зрението не могат да бъдат спазени, но има основания да се смята, че издаването на свидетелство за управление на кандидата не би накърнило пътната безопасност; в такива случаи водачът следва да се подложи на преглед от компетентен медицински орган, за да се докаже, че няма друго нарушение на зрителната функция, включително чувствителност към заслепяване и към контраст и виждане в здрач (сумрак). От водача или кандидата също така се изисква да премине позитивно практическо изпитване, проведено от компетентен орган.

Група 1:

- (1) Кандидатите за свидетелство за управление или за подновяване на такова свидетелство за управление трябва да имат двучна (бинокулярна) острота на зрението, при необходимост с коригиращи лещи, минимум 0,5, при използване едновременно и на двете очи.

Освен това хоризонталното зрително поле трябва да е поне 120 градуса и да обхваща поне 50 градуса наляво и надясно и 20 градуса надолу и нагоре. Не трябва да има дефекти в радиус от 20 градуса от централната ос.

При установяване или обявяване на прогресиращо очно заболяване свидетелствата за управление могат да бъдат издавани или подновявани, при условие че кандидатът се подлага на редовен преглед от компетентен медицински орган.

- (2) Кандидатите за свидетелство за управление или за подновяване на такова свидетелство за управление, които имат обща функционална загуба на зрението на едното око или които използват само едното око (например в случай на диплопия), трябва да имат острота на зрението минимум 0,5, при необходимост с коригиращи лещи. Компетентният медицински орган трябва да удостовери, че такова състояние на едноочно (монокулярно) зрение е налице от достатъчно дълго време, за да даде възможност за адаптиране, както и че зрителното поле на това око е в съответствие с изискванията, определени в точка 6, подточка 1).
- (3) След наскоро развита диплопия или след загуба на зрението на едното око трябва да измине подходящ период на адаптация (например шест месеца), през който управлението не е позволено. След този период управлението е разрешено само след благоприятно становище от специалисти в областта на зрението и управлението.

Група 2:

- (4) Кандидатите за свидетелство за управление или за подновяване на такова свидетелство за управление трябва да имат острота на зрението, при необходимост с коригиращи лещи, минимум 0,8 на по-силното око и минимум 0,1 на по-слабото око. При използване на коригиращи лещи за достигане на стойностите 0,8 и 0,1, минималната острота (0,8 и 0,1) трябва да се достига или чрез коригиране с помощта на очила, коригиращи не повече от плюс осем диоптъра, или с помощта на контактни лещи. Към тази корекция трябва да има добра поносимост.

Освен това хоризонталното зрително поле и на двете очи трябва да е поне 160 градуса и да обхваща поне 70 градуса наляво и надясно и 30 градуса надолу и нагоре. Не трябва да има дефекти в радиус от 30 градуса от централната ос.

Свидетелства за управление не се издават или подновяват на кандидати или водачи без нормална чувствителност към контраст или страдащи от диплопия.

След значителна загуба на зрението на едното око трябва да измине подходящ период на адаптиране (например шест месеца), през който на лицето не е позволено да управлява. След този период управлението се разрешава само след благоприятно становище от специалисти в областта на зрението и управлението.

СЛУХ

7. Свидетелства за управление могат да се издават или подновяват на кандидати или водачи от група 2 при наличие на становище от компетентните медицински органи; при медицинските прегледи се обръща особено внимание на възможността за компенсиране.

ЛИЦА С ФИЗИЧЕСКИ УВРЕЖДЕНИЯ

8. Свидетелства за управление не се издават или подновяват на кандидати или водачи със заболявания или увреждания на опорно-двигателния апарат, които правят опасно управлението на превозно средство със силово задвижване.

Група 1:

- (1) Свидетелства за управление, спрямо които се прилагат определени ограничения, могат да бъдат издавани на кандидати или водачи с физически увреждания, след издаване на становище от компетентен медицински орган. Това становище трябва да се основава на медицинска преценка на въпросното заболяване или увреждане и, когато е необходимо, на практическо изпитване. В него трябва да се указва също така какъв вид изменение на превозното средство се изисква и дали водачът трябва да използва ортопедично изделие, доколкото изпитът за проверка на уменията и поведението покаже, че с такова изделие управлението няма да е опасно.

- (2) Свидетелства за управление могат да бъдат издавани или подновявани на всеки кандидат или водач с прогресиращо заболяване, при условие че лицето бива редовно прегледано, за да се провери дали все още е в състояние напълно безопасно да управлява превозното средство.

Когато физическото увреждане е стабилизирано, свидетелства за управление може да се издават или подновяват без кандидатът да се подлага на редовен медицински преглед.

Група 2:

- (3) Компетентният медицински орган надлежно взема предвид допълнителните рискове и опасности, свързани с управлението на превозни средства, попадащи в обхвата на определението за тази група.

СЪРДЕЧНОСЪДОВИ ЗАБОЛЯВАНИЯ

9. Съречносъдовите болестни състояния или заболявания могат да доведат до внезапно влошаване на мозъчните функции, което представлява заплаха за пътната безопасност. Тези болестни състояния представляват основание за налагане на временни или постоянни ограничения на правото на управление.

- (1) При наличие на следните съречносъдови болестни състояния могат да се издават или подновяват свидетелства за управление на кандидати или водачи от посочените групи само след ефективно лечение на болестното състояние и след получаване на разрешение от компетентен медицински орган и, ако е целесъобразно, извършване на редовна медицинска оценка:

- а) брадикардии (синдром на болния синусов възел или смущения в проводната система) и тахикардии (надкамерни и камерни аритмии) с регистриран синкоп или синкопални случаи поради състояния на аритмия (прилага се за групи 1 и 2);
- б) Брадикардии: синдром на болния синусов възел или смущения в проводната система с атриовентрикуларен AV-блок от втора степен тип Mobitz II, атриовентрикуларен AV-блок от трета степен или периодичен блок на снопа на Хис (прилага се само за група 2);
- в) тахикардии (надкамерни и камерни аритмии) със
 - структурно съречно заболяване и особено продължителна камерна тахикардия (прилага се за групи 1 и 2) или
 - полиморфна непродължителна камерна тахикардия или с указание за дефибрилатор (прилага се само за група 2);
- г) симптоматика на стенокардия (прилага се за групи 1 и 2);
- д) имплантация или смяна на постоянен кардиостимулатор (прилага се само за група 2);

- е) присаждане или смяна на дефибрилатор или подходящ или неподходящ дефибрилаторен разряд (прилага се само за група 1);
- ж) синкоп (временна загуба на съзнание и постурален тонус, характеризираща се с бърза поява, кратка продължителност и спонтанно отшумяване, поради обща церебрална хипоперфузия, с предполагаем рефлекторен произход, неустановена причинност, без признаци за сърдечна болест) (прилага се за групи 1 и 2);
- з) остър коронарен синдром (прилага се за групи 1 и 2);
- и) стабилна стенокардия, ако симптомите не се появяват при леко физическо натоварване (прилага се за групи 1 и 2);
- й) перкутанна коронарна намеса (PCI) (прилага се за групи 1 и 2);
- к) операция за присаждане на аортокоронарен байпас (CABG) (прилага се за групи 1 и 2);
- л) инсулт/транзиторна исхемична атака (ТИА) (прилага се за групи 1 и 2);
- м) значителна стеноза на каротидната артерия (прилага се само за група 2);
- н) максимален диаметър на аортата $> 5,5$ cm (прилага се само за група 2);
- о) сърдечна недостатъчност:
 - I, II, III степен по NYHA (New York Heart Association) (прилага се само за група 1);
 - I и II степен по NYHA, при условие че левокамерната фракция на изтласкване е най-малко 35 % (прилага се само за група 2);
- п) трансплантация на сърце (прилага се за групи 1 и 2);
- р) сърдечноподпомагащо устройство (прилага се само за група 1);
- с) операция на сърдечна клапа (прилага се за групи 1 и 2);
- т) хипертоничен инцидент (повишено систолично кръвно налягане ≥ 180 mmHg или диастолично кръвно налягане ≥ 110 mmHg, придружено от пряко или постепенно увреждане на орган) (прилага се за групи 1 и 2);
- у) кръвно налягане от III-та степен (диастолично кръвно налягане ≥ 110 mmHg и/или систолично кръвно налягане ≥ 180 mmHg) (прилага се само за група 2);
- ф) вродена кардиопатия (прилага се за групи 1 и 2);
- х) хипертрофична кардиомиопатия без синкоп (прилага се само за група 1);
- ц) синдром на удължения QT интервал със синкоп, полиморфна камерна тахикардия или QTc-интервал > 500 ms (прилага се само за група 1).

- (2) При наличие на следните сърдечносъдови болестни състояния не се издават или подновяват свидетелства за управление на кандидати или водачи от посочените групи:
- а) присаждане на дефибрилатор (прилага се само за група 2);
 - б) периферна съдова болест — гръдна и коремна аортна аневризма, когато максималният диаметър на аортата предполага значителен риск от внезапно скъсване и съответно от внезапен инвалидизиращ инцидент (прилага се за групи 1 и 2);
 - в) сърдечна недостатъчност:
 - IV степен по NYHA (прилага се само за група 1);
 - III и IV степен по NYHA (прилага се само за група 2);
 - г) сърдечноподпомагащи устройства (прилага се само за група 2);
 - д) болест на сърдечната клапа с аортна регургитация, аортна стеноза, митрална регургитация или митрална стеноза, ако функционалната способност се оценява на IV степен по NYHA или са регистрирани синкопални случаи (прилага се само за група 1);
 - е) болест на сърдечната клапа при степени III или IV по NYHA или с фракция на изтласкване под 35 %, митрална стеноза и тежка белодробна хипертония или с тежка ехографски прецизирана аортна стеноза или аортна стеноза, предизвикваща синкоп; с изключение на напълно асимптоматична тежка аортна стеноза, ако са изпълнени изискванията за поносимост на физическо натоварване (прилага се само за група 2);
 - ж) структурни и електрически кардиомиопатии — хипертрофична кардиомиопатия с регистриран синкоп или когато са налице две или повече от следните условия: дебелина на стената на лявата камера > 3 cm, непродължителна камерна тахикардия, регистриран случай на внезапна смърт в семейството (при роднина от първа степен), отсъствие на повишено кръвно налягане при физическо усилие (единствено за група 2);
 - з) синдром на удължения QT интервал със синкоп, полиморфна камерна тахикардия и QTc-интервал > 500 ms (прилага се само за група 2);
 - и) синдром на Бругада със синкоп или осуетена внезапна сърдечна смърт (прилага се за групи 1 и 2).

Свидетелства за управление могат да се издават или подновяват в изключителни случаи, при условие че това е надлежно обосновано от компетентно медицинско заключение и при условие че се провежда редовна медицинска оценка, която да гарантира, че лицето е все още в състояние безопасно да управлява превозното средство, като се вземат предвид последиците от заболяването.

- (3) Други кардиомиопатии
Оценява се рискът от внезапни увреждащи инциденти при кандидати или водачи с добре познати кардиомиопатии (например аритмогенна деснокамерна кардиомиопатия, некомпактна кардиомиопатия, катехоламинергична полиморфна камерна тахикардия и синдром на скъсения QT интервал) или с нови кардиомиопатии, които биха могли да бъдат открити в бъдеще. Изисква се внимателна оценка от специалист. Вземат се предвид прогностичните признаци на въпросната кардиомиопатия.
- (4) Държавите членки могат да ограничат издаването или подновяването на свидетелства за управление на кандидати или водачи с други сърдечносъдови заболявания.

ЗАХАРЕН ДИАБЕТ

10. За целите на настоящите точки се прилагат следните определения:

„остра хипогликемия“ означава, че е необходима помощта на друго лице;

„повтаряща се хипогликемия“ означава втори пристъп на остра хипогликемия в период от 12 месеца.

Група 1:

- (1) Свидетелства за управление могат да бъдат издавани или подновявани на кандидати или водачи, страдащи от захарен диабет. Когато се лекуват с лекарствени средства с нисък риск от хипогликемия, те подлежат на редовен медицински преглед, съобразен с всеки отделен случай. Когато се лекуват с лекарствени средства с висок риск от хипогликемия, който може да има последици за годността за управление, лицата представят квалифицирано медицинско заключение и се подлагат редовно на медицински прегледи, които са съобразени с всеки отделен случай и се провеждат поне веднъж на максимум десет години.
- (2) Кандидат или водач, страдащ от диабет, лекуван с лекарствен продукт, който има риск да предизвика хипогликемия, трябва да докаже, че разбира какво крие рискът от хипогликемия и че е способен да се справи адекватно с това състояние.

Свидетелства за управление не се издават или подновяват на кандидати или водачи, които нямат адекватно разбиране за хипогликемията.

Свидетелства за управление не се издават или подновяват на кандидати или водачи, които страдат от повтаряща се остра хипогликемия, освен ако не представят в своя подкрепа компетентно медицинско заключение и извършвана редовно медицинска оценка. При повтарящи се остри хипогликемии в будно състояние не се издава или подновява свидетелство за управление до 3 месеца след последното състояние на хипогликемия.

Свидетелства за управление могат да се издават или подновяват в изключителни случаи, при условие че това е надлежно обосновано от компетентно медицинско заключение и при условие че се провежда редовна медицинска оценка, която да гарантира, че лицето е все още в състояние безопасно да управлява превозното средство, като се вземат предвид последиците от заболяването.

Група 2:

- (3) Може да бъде разгледана възможността за издаване/подновяване на свидетелства за управление от група 2 на водачи, страдащи от захарен диабет. При лечение с лекарствени продукти, което крие риск от предизвикване на хипогликемия (т.е. лечение с инсулин и някои таблетки), се прилагат следните критерии:
- а) няма случаи на остра хипогликемия през предходните 12 месеца;
 - б) водачът напълно разбира състоянието на хипогликемия;
 - в) водачът трябва да е способен да извършва адекватен контрол на равнищата на кръвната захар чрез редовни проверки посредством технически средства, най-малко два пъти дневно и в моменти, имащи отношение към управлението;
 - г) водачът трябва да демонстрира, че осъзнава рисковете от хипогликемия;
 - д) няма други свързани с диабета усложнения, които могат да възпрепятстват управлението.

Освен това в тези случаи такива свидетелства за управление се издават, при условие че е налице становище от компетентен медицински орган и се извършват редовни медицински прегледи най-малко веднъж на три години.

- (4) Състояние на остра хипогликемия в будно състояние, дори когато не е свързано с управление, следва да се докладва и да води до преразглеждане на издаденото свидетелство за управление.

НЕВРОЛОГИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ И СИНДРОМ НА ОБСТРУКТИВНА СЪННА АПНЕЯ

11. Следните правила се прилагат за кандидати с неврологични заболявания и синдром на обструктивна сънна апнея.

НЕВРОЛОГИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ

- (1) Свидетелства за управление не се издават или подновяват на кандидати или водачи, страдащи от сериозно неврологично заболяване, освен ако заявлението е подкрепено от квалифицирано медицинско заключение.

Неврологични нарушения, свързани със заболявания или хирургическа намеса, засягащи централната или периферната нервна система, които водят до когнитивни, сетивни или двигателни дефицити и засягат равновесието и координацията, се вземат надлежно предвид във връзка с функционалните им последици върху управлението и рисковете от прогресиране. В такива случаи издаването или подновяването на свидетелството за управление може да зависи от извършването на периодична оценка при наличие на риск от влошаване.

СИНДРОМ НА ОБСТРУКТИВНА СЪННА АПНЕЯ

- (2) За целите на следните точки:

„умерена форма на синдрома на обструктивна сънна апнея“ означава брой апнеи и хипопнеи на час (т.нар. апнеично-хипопнеичен индекс) между 15 и 29;

„тежка форма на синдрома на обструктивна сънна апнея“ означава апнеично-хипопнеичен индекс от 30 или повече, като и двете форми се свързват с прекомерна сънливост през деня.

- (3) За кандидатите или водачите, при които има съмнения за умерена или тежка форма на синдрома на обструктивна сънна апнея, трябва да се получи квалифицирано медицинско становище, преди да бъде издадено или подновено свидетелство за управление. Може да им се препоръча да не управляват до потвърждаване на диагнозата.
- (4) Свидетелства за управление могат да се издават на кандидати или водачи с умерена или тежка форма на синдрома на обструктивна сънна апнея, които покажат адекватен контрол на състоянието си, както и че спазват подходящо лечение и има подобряване на състоянието на сънливост, ако случаят е такъв, което е потвърдено от квалифицирано медицинско заключение.
- (5) Кандидатите или водачите с умерена или тежка форма на синдрома на обструктивна сънна апнея, които провеждат лечение, преминават периодични медицински прегледи, чиито интервали не превишават три години за водачите от група 1 и една година за водачите от група 2, с цел да се установи доколко се спазва лечението, както и необходимостта от продължаване на лечението и от продължаване на доброто наблюдение на състоянието.

Ново съображение:

„xx) С оглед на провеждането на проучвания на различни патологии, които крият риск от прекомерна сънливост, Комисията следва да започне преглед на главата от приложение III, посветена на синдрома на обструктивната сънна апнея, след провеждане и предоставяне на научната общност на подходящ брой проучвания.“

ЕПИЛЕПСИЯ

12. Епилептичните припадъци или други внезапни смущения на съзнанието представляват сериозна заплаха за пътната безопасност ако възникнат при лице, управляващо превозно средство със силово задвижване.

За целите на следните точки:

„епилепсия“ означава заболяване, при което засегнатото лице е имало два или повече епилептични припадъка през период от по-малко от пет години;

„провокиран епилептичен припадък“ означава пристъп, причинен от установим фактор, който може да бъде избегнат.

На лице, което има начален или изолиран припадък или загуба на съзнание, се препоръчва да не управлява. Необходимо е да се изготви доклад от специалист, в който се посочва периодът на забрана за управление и изискваното проследяване на здравословното състояние.

От изключителна важност е да се определи конкретният вид на епилептичния синдром или припадък на лицето, за да се извърши подходяща оценка на възможността на лицето да управлява безопасно (включително на риска от следващи припадъци) и за да се назначи подходяща терапия. Това се прави от невролог.

Група 1:

- (1) Свидетелствата за управление на водачи от група 1 с епилепсия се преразглеждат до момента, в който лицата нямат епилептични припадъци в продължение на най-малко пет години.

Ако лицето страда от епилепсия и докато не е изминал период от най-малко пет години без припадъци, се счита, че то не изпълнява критериите за получаване на безусловно свидетелство за управление. [...]

- (2) Провокиран епилептичен припадък: кандидат, имал такова състояние поради установим предизвикващ го фактор, което има малка вероятност да се прояви при управление, може да бъде обявен за годен да управлява, като случаят се преценява индивидуално и след представяне на становище от невролог (оценката, по целесъобразност, е в съответствие с другите относими раздели от приложение III (например в случай на употреба на алкохол или друга коморбидност)).
- (3) Първи или единствен непровокиран припадък: кандидат, който е имал първи непровокиран епилептичен припадък, може да бъде обявен за годен да управлява след период от шест месеца, в който не е имал припадъци, при условие че е извършена подходяща медицинска оценка. Националните органи могат да позволят на водачи с добри прогностични показатели да управляват преди изтичането на този срок.
- (4) Други случаи на загуба на съзнание: загубата на съзнание се оценява с оглед на риска от повторна загуба на съзнанието по време на управление.
- (5) Епилепсия: водачите или кандидатите могат да бъдат обявени за годни да управляват след едногодишен период без последващи припадъци.
- (6) Припадъци единствено по време на сън: кандидатът или водачът, който има припадъци единствено по време на сън, може да бъде обявен за годен да управлява, ако тази тенденция е установена за период, не по-малък от изисквания при епилепсия период без припадъци. В случай на пристъпи/припадък в будно състояние, преди да се издаде свидетелство за управление, е необходим период от една година, през който няма друг такъв случай (вж. „Епилепсия“, точка 12, подточка 5).
- (7) Припадъци, които не засягат съзнанието или способността за действие: кандидат или водач, който има единствено припадъци, които е доказано, че не засягат неговото съзнание, нито пък предизвикват каквото и да било функционално нарушение, може да бъде обявен за годен да управлява МПС, ако тази тенденция е установена за период не по-малък от изисквания при епилепсия период без припадъци. В случай на каквото и да било друг вид пристъпи/припадъци, преди да се издаде свидетелство за управление, е необходим период от една година, през който няма друг такъв случай (вж. „Епилепсия“, точка 12, подточка 5).
- (8) Припадъци поради промени или намаляване по лекарско предписание на противоепилептична терапия: на пациента може да бъде препоръчано да не управлява МПС от началото на периода на постепенно спиране на лечението и за период от шест месеца след пълното му прекратяване. Припадъци по време на промяна или спиране по лекарско предписание на лечението изискват период от три месеца, през които управлението не е разрешено, ако предишното ефективно лечение е подновено.
- (9) След хирургическа намеса за лечение на епилепсия: вж. „Епилепсия“, точка 12, подточка 5).

Група 2:

- (10) Кандидатът трябва да не е приемал противоепилептични лекарствени средства по време на изисквания при епилепсия период без припадъци. Извършва се подходящо медицинско проследяване. След подробно неврологично изследване не е установена никаква значима церебрална патология и на електроенцефалограмата (ЕЕГ) не се открива епилептично огнище. След остър пристъп се прави електроенцефалограма и се извършва подходяща неврологична оценка.
- (11) В случай на провокиран епилептичен припадък, причинен от установим фактор, трябва да се представи благоприятен неврологичен доклад, удостоверяващ период от най-малко една година без припадъци и включващ електроенцефалографска оценка. Вземат се предвид и други раздели от настоящото приложение. В случай на структурни мозъчни лезии с повишен риск за появата на епилептични припадъци, техният размер се оценява посредством неврологичен доклад.
- (12) Първи и единствен непровокиран припадък: кандидат, който е имал първи непровокиран епилептичен припадък, може да бъде обявен за годен да управлява МПС след изтичането на период от пет години, в който не е имал припадъци и през който не е употребявал лекарствени продукти против епилепсия, при условие че е извършена подходяща неврологична оценка. Националните органи могат да позволят на водачи с добри прогностични показатели да управляват преди изтичането на този срок.
- (13) Други случаи на загуба на съзнание: загубата на съзнание се оценява с оглед на риска от повторна загуба на съзнанието по време на управление. [...]
- (14) Епилепсия: трябва да изтече период от 10 години, през който лицето няма последващи припадъци и не употребява противоепилептични лекарства. Националните органи могат да позволят на водачи с добри прогностични показатели да управляват преди изтичането на този срок. Това се прилага и в случай на „ювенилна епилепсия“.

Някои нарушения (например артеро-венозни малформации или интрацеребрален (вътремозъчен) кръвоизлив) водят до повишен риск от припадъци, дори ако такива все още не са се появили. В такива ситуации се провежда оценка от компетентен медицински орган. [...]

ПСИХИЧЕСКИ УВРЕЖДЕНИЯ

13. Следните правила се прилагат за кандидати или водачи с психически или интелектуални увреждания.

Група 1:

- (1) Свидетелства за управление не се издават или подновяват на кандидати или водачи с:
 - а) тежки психически увреждания, независимо дали вродени или причинени от заболяване, травма или неврохирургически операции;

- б) тежко интелектуално увреждане;
- в) тежки поведенчески проблеми и свързани с възрастта поведенчески проблеми; или разстройства на личността, водещи до силно влошаване на възможността за преценка, поведението или адаптивността,

освен ако молбата не е подкрепена от квалифицирано медицинско заключение, и ако е необходимо, с условие за провеждане на редовни медицински прегледи.

Следва да се спазва предходен период на ремисия.

Група 2:

- (2) Компетентният медицински орган надлежно взема предвид допълнителните рискове и опасности, свързани с управлението на превозни средства, попадащи в обхвата на определението за тази група.

АЛКОХОЛ

- 14. Консумацията на алкохол представлява сериозна заплаха за пътната безопасност. Предвид мащабността на този проблем медицинските специалисти трябва да проявяват голяма бдителност.

Група 1:

- (1) Свидетелства за управление не се издават или подновяват на кандидати или водачи на МПС с алкохолна зависимост, или които не могат да се въздържат от шофиране след употреба на алкохол.

След доказан период на въздържание могат да бъдат издавани или подновявани свидетелства за управление, ако кандидатите или водачите представят квалифицирано медицинско заключение и се подлагат редовно на медицински прегледи.

- 1a. Свидетелства за управление могат да бъдат издавани или подновявани на кандидати или водачи, които са зависими от алкохол или не са в състояние да се въздържат от употреба на алкохол и управление, при условие че се използват технологии, позволяващи да се компенсират зависимостта (например чрез задължителното използване на устройство за отчитане и блокиране на двигателя на автомобила при наличие на алкохол), и водачът подлежи на периодичен преглед за необходимост от по-нататъшното лечение, за да се преодолее зависимостта или липсата на дисоцииране на употребата на алкохол от шофирането. Ако бъде доказан период на въздържание, могат да бъдат издавани или подновявани свидетелства за управление без да се използват подобни технологии, ако водачът представи квалифицирано медицинско заключение и се подлага редовно на медицински прегледи. Редовните медицински прегледи могат да се извършват по време на или след използването на такива технологии, или и двете.

Група 2:

- (2) Компетентният медицински орган надлежно взема предвид допълнителните рискове и опасности, свързани с управлението на превозни средства, попадащи в обхвата на определението за тази група.

ЛЕКАРСТВА И ЛЕКАРСТВЕНИ ПРОДУКТИ

15. Следните правила се прилагат за лекарствата и лекарствените продукти.

Злоупотреба:

- (1) Свидетелства за управление не се издават или подновяват на кандидати или водачи, които са зависими от психотропни вещества, или които не са зависими от такива вещества, но които не желаят или не са в състояние да разграничат консумацията на алкохол от управлението, независимо от исканата категория свидетелство за управление.

Редовна употреба:

Група 1:

- (2) Свидетелства за управление не се издават или подновяват на кандидати или водачи, редовно употребяващи психотропни вещества под каквато и да е форма, които могат да увредят способността за безопасно управление, когато поеманите количества са такива, че имат отрицателно въздействие върху управлението. Това се отнася и за всички други лекарствени продукти или комбинации от лекарствени продукти, които възпрепятстват психическата или физическата способност за управление.

Група 2:

- (3) Компетентният медицински орган надлежно взема предвид допълнителните рискове и опасности, свързани с управлението на превозни средства, попадащи в обхвата на определението за тази група.

БЪБРЕЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ

16. Следните правила се прилагат за кандидати с бъбречни заболявания.

Група 1:

- (1) Свидетелства за управление могат да бъдат издавани или подновявани на кандидати и водачи със значителна бъбречна недостатъчност и произтичащото от това съществено ограничение на физическата способност, при представяне на квалифицирано медицинско заключение и при условие за провеждане на редовни медицински прегледи.

Група 2:

- (2) Свидетелства за управление не се издават или подновяват на кандидати или водачи със значителна и необратима бъбречна недостатъчност, освен в изключителни случаи, надлежно обосновани от квалифицирано медицинско заключение и при условие за провеждане на редовни медицински прегледи.

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

17. Следните разпоредби се считат за други разпоредби.

Група 1:

- (1) Свидетелства за управление могат да бъдат издавани или подновявани на кандидати или водачи с трансплантиран орган или имплантиран изкуствен орган, който засяга способността за управление, при представяне на квалифицирано медицинско заключение и, ако е необходимо, при условие за провеждане на редовни медицински прегледи.

Група 2:

- (2) Компетентният медицински орган надлежно взема предвид допълнителните рискове и опасности, свързани с управлението на превозни средства, попадащи в обхвата на определението за тази група.

Като общо правило, ако кандидатите или водачите имат заболяване, което не е упоменато в точките от настоящото приложение, но предполага или води до функционална недостатъчност, засягаща безопасността при управление, свидетелства за управление не се издават или подновяват, освен ако заявлението е подкрепено от квалифицирано медицинско заключение и, ако е необходимо, при условие за провеждане на редовни медицински прегледи.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

МИНИМАЛНИ СТАНДАРТИ ЗА ЛИЦА, КОИТО ПРОВЕЖДАТ ПРАКТИЧЕСКИ ИЗПИТИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

1. **Изисквани компетентности от изпитващия по управление**
 - (1) Лице, което е оправомощено да провежда практически оценявания в превозно средство със силово задвижване на способностите за управление на даден кандидат, трябва да има знания, умения и разбиране, свързани с темите, изброени в точка 1, подточки 2) – 6).
 - (2) Компетентностите на изпитващия са релевантни за преценката на способностите на кандидат, който кандидатства за категорията на свидетелството за управление, за която се провежда изпитът за управление.
 - (3) Знания и разбиране относно управлението и оценяването:
 - а) теория на поведението при управление;
 - б) осъзнаване на опасностите и избягване на произшествия;
 - в) програмата, на която са основани стандартите, приложими към изпита за управление;
 - г) изискванията на изпита за управление;
 - д) съответно законодателство за движение по пътищата, включително съответно законодателство на Съюза, национално законодателство и тълкувателни насоки;
 - е) теория и техники на оценяване;
 - ж) предпазливо управление.
 - (4) Умения за оценяване:
 - а) способност за прецизно следене, наблюдаване и оценяване на цялостното представяне на кандидата, по-специално:
 - б) правилно и всеобхватно разпознаване на опасните ситуации;
 - в) точно определяне на причината и възможните последици от такива ситуации;
 - г) постигане на компетентност и разпознаване на грешките;
 - д) еднообразие и съгласуваност при оценяването;
 - е) бързо асимилиране на информацията и извличане на ключовите елементи;
 - ж) предвиждане, идентифициране на потенциалните проблеми и изготвяне на стратегии за справяне с тях;
 - з) предоставяне на своевременна и конструктивна обратна информация.

(5) Лични умения за управление:

Лицето, оправомощено да провежда практически изпит за категория на свидетелство за управление, трябва да може да управлява в съответствие с високите стандарти този тип моторно превозно средство.

(6) Качество на услугата:

- а) определяне и съобщаване какво кандидатът може да очаква по време на изпита;
- б) ясно комуникиране, като съдържанието, стилът и езикът се избират така, че да подходат на слушателите и контекста, и отговаряне на запитванията на кандидатите;
- в) осигуряване на ясна обратна информация за резултатите от изпита;
- г) третиране на кандидатите с уважение и без дискриминация.

(7) Знания за техническите и физическите особености на превозното средство:

- а) знания за техническите особености на превозното средство, като кормилна уредба, гуми, спирачки, светлини, специално за мотоциклети и тежки превозни средства;
- б) безопасно товарене;
- в) знания за физическите особености на превозното средство, като скорост, триене, динамика, енергия.

(8) Управление по горивно/енергийно ефективен и екологосъобразен начин.

2. Общи условия

(1) Изпитващият по управление за категория В:

- а) притежава свидетелство за управление за категория В от поне 3 години;
- б) е на възраст най-малко 23 години;
- в) успешно е завършил първоначалната квалификация, предвидена в точка 3 от настоящото приложение, и след това е следвал разпоредбите за осигуряване на качество и периодично обучение, както е предвидено в точка 4 от настоящото приложение;
- г) е завършил професионално образование, което води поне до завършване на ниво 3, както е определено в Международната стандартна класификация на образованието (ISCED)(ISCED)¹⁸;
- д) не работи едновременно като инструктор срещу възнаграждение в школа за обучение на водачи на превозни средства.

¹⁸ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_\(ISCED\)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_(ISCED)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29)

- (2) Изпитващият по управление за другите категории:
- а) притежава свидетелство за управление за съответната категория или притежава еквивалентни знания чрез адекватна професионална квалификация;
 - б) успешно е завършил първоначалната квалификация, предвидена в точка 3 от настоящото приложение, и след това е следвал разпоредбите за осигуряване на качество и периодично обучение, както е предвидено в точка 4 от настоящото приложение;
 - в) е квалифициран изпитващ по управление за категория В от поне 3 години; може да се направи изключение от този срок, при условие че въпросният изпитващ може да предостави доказателства, за:
 - і) поне 5 години управление в съответната категория, или
 - іі) теоретично и практическо оценяване на способността за управление със стандарт, по-висок от необходимия за получаване на свидетелство за управление, което прави това изискване ненужно;
 - г) е завършил професионално образование, което води поне до завършване на ниво 3, както е определено в Международната стандартна класификация на образованието (ISCED)(ISCED);
 - д) не работи едновременно като инструктор срещу възнаграждение в школа за обучение на водачи на превозни средства.
- (3) Съответствия
- а) Държавите членки могат да оправомощят даден изпитващ да провежда изпити за управление за категории АМ, А1, А2 и А след преминаване на първоначалната квалификация, предписана в точка 3 за една от тези категории.
 - б) Държавите членки могат да оправомощят даден изпитващ да провежда изпити за управление за категории С1, С, D1 и D след преминаване на първоначалната квалификация, предписана в точка 3 за една от тези категории.
 - в) Държавите членки могат да оправомощят даден изпитващ да провежда изпити за управление за категории ВЕ, С1Е, СЕ, D1Е и DE след преминаване на първоначалната квалификация, предписана в точка 3 за една от тези категории.

3. **Първоначална квалификация**

(1) **Първоначално обучение**

- а) Преди дадено лице да може да бъде оправомощено да провежда изпити за управление, то трябва успешно да е завършило програма за обучение, която може да е изготвена от държава членка, за да придобие компетентностите, посочени в точка 1.
- б) Държавите членки определят дали съдържанието на дадена програма за обучение ще е свързано с оправомощаването за провеждане на изпити за управление за една категория свидетелство за управление или за повече от една.

(2) **Изпитване**

- а) Преди дадено лице да може да бъде оправомощено да провежда изпити за управление, то демонстрира удовлетворително равнище на знания, разбиране, умения и способности по отношение на темите, изброени в точка 1.
- б) Държавите членки провеждат изпитен процес, при който се оценяват по подходящ от педагогическа гледна точка начин компетентностите на лицето, както са определени в точка 1, и по-специално в точка 1, подточка 4). Изпитният процес е достъпен¹⁹ и включва както теоретичен елемент, така и практически елемент. Може да се използва компютризирано оценяване, когато е целесъобразно. Подробностите относно естеството и времетраенето на изпитите и оценяванията в рамките на изпитването се оставят на преценката на отделните държави членки.
- в) Държавите членки определят дали съдържанието на дадено изпитване ще е свързано с оправомощаването за провеждане на изпити за управление за една категория свидетелство за управление или за повече от една.

4. **Осигуряване на качество и периодично обучение**

(1) **Осигуряване на качество**

- а) Държавите членки въвеждат разпоредби за осигуряване на качество с цел поддържане на равнището на изпитващите по управление.
- б) Разпоредбите за осигуряване на качество включват упражняване на надзор на изпитващите по време на работа, тяхното допълнително обучение и повторно акредитиране, тяхното продължаващо професионално развитие и периодичен преглед на резултатите от изпитите за управление, които те са провеждали.

¹⁹ В съответствие с изискванията за достъпност, определени в Европейския акт за достъпността, Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за изискванията за достъпност на продукти и услуги.

- в) Държавите членки предвиждат, че всеки изпитващ подлежи на ежегодни надзорни проверки с използване на разпоредбите за осигуряване на качество, изброени в точка 4, подточка 1), буква б). Освен това държавите членки предвиждат, че всеки изпитващ се наблюдава по време на провеждане на изпити веднъж на всеки 5 години, в продължение на минимален кумулативен период от поне половин ден, което позволява наблюдението на няколко изпита. Когато се установи наличието на проблеми, се прилагат коригиращи действия. Упражняващото надзора лице е лице, оправомощено от държавата членка за тази цел.
- г) Държавите членки могат да предвидят, че когато даден изпитващ е оправомощен да провежда изпити за управление в повече от една категория, с изпълняването на изискванията за надзор по отношение на изпитите за една категория се изпълняват изискванията за повече от една категория.
- д) Работата при изпитването по управление се наблюдава и спрямо нея се упражнява надзор от орган, оправомощен от държавата членка, за да се гарантира правилното и последователно прилагане на оценяването.

(2) Периодично обучение

- а) Държавите членки предвиждат, че за да продължат да бъдат оправомощени, изпитващите по управление, независимо от броя на категориите, за които са акредитирани, преминават:
 - і) минимално редовно периодично четиридневно обучение общо за период от две години, за да:
 - поддържат и опресняват необходимите знания и умения във връзка с изпитването;
 - [...] развиват нови компетентности, които са придобили съществено значение за упражняването на тяхната професия;
 - гарантират, че те продължават да провеждат изпитите по справедлив и еднообразен начин;
 - іі) минимално периодично обучение от най-малко пет дни общо за период от пет години, за да развиват и поддържат необходимите практически умения за управление.
- б) Държавите членки вземат подходящи мерки за своевременното осигуряване на специфично обучение на тези изпитващи, за които с въведената система за осигуряване на качество е установено, че имат сериозни пропуски в работата си.
- в) Периодичното обучение може да бъде под формата на инструктаж, обучение в класна стая, конвенционално обучение или обучение в електронна среда, и може да се провежда на индивидуална или групова основа. То може да включва повторно акредитиране спрямо изискванията, ако държавите членки считат това за целесъобразно.

- г) Държавите членки могат да предвидят, че когато даден изпитващ е оправомощен да провежда изпити за управление в повече от една категория, с изпълняването на изискванията за периодично обучение по отношение на изпитите за една категория се изпълняват изискванията за повече от една категория, при условие че са изпълнени условията, посочени в точка 4, подточка 2), буква д).
- д) Когато даден изпитващ не е провеждал изпити за определена категория в рамките на 24-месечен период, той се подлага на подходящо повторно оценяване, преди да му бъде позволено да провежда изпити за управление за тази категория. Това повторно оценяване може да бъде извършено като част от изискването, посочено в точка 4, подточка 2, буква а).

5. Придобити права

- (1) Държавите членки могат да позволят на лица, оправомощени да провеждат изпити за управление непосредствено преди 19 януари 2013 г., да продължат да провеждат изпити за управление, независимо от това, че те не са били оправомощени в съответствие с общите условия в точка 2 или с процеса за придобиване на първоначална квалификация, посочен в точка 3.
- (2) Независимо от това спрямо такива изпитващи се прилагат редовният надзор и разпоредбите за осигуряване на качество, посочени в точка 4.

ПРИЛОЖЕНИЕ V

МИНИМАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ОБУЧЕНИЕ И ИЗПИТВАНЕ НА ВОДАЧИ ЗА СЪСТАВИ ОТ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА, МОТОРНИ КАРАВАНИ И ТЕЖКИ ЛИНЕЙКИ, ОПРЕДЕЛЕНИ В ЧЛЕН 6, ПАРАГРАФ 1, БУКВА В), ВТОРО ТИРЕ, ВТОРА АЛИНЕЯ

1. Държавите членки вземат необходимите мерки за:
 - а) одобряване и надзор на обучението, предвидено в член 10, параграф 1, буква г); или,
 - б) организиране на изпита за проверка на уменията и поведението, предвиден в член 10, параграф 1, буква г).

А. Съчетания

1. Продължителността на обучението на водача е най-малко 7 часа.
2. Съдържание на обучението на водача

Обучението на водача обхваща знанията, уменията и поведението, описани в точки 2 и 7 от приложение II. Специално внимание се отделя на динамиката на движението на превозното средство, критериите за безопасност, теглещото превозно средство и ремаркетото (прикачния механизъм), правилното натоварване и приспособленията за безопасност.

Практическият компонент включва следните упражнения: увеличаване и намаляване на скоростта, обръщане, спиране, разстояние на спиране, промяна на пътното платно, действия спиране/избягване, люлеене на ремарке, откачане и повторно закачване на ремарке към неговия влекач, паркиране;

Всеки участник в обучението изпълнява практическия компонент и демонстрира своите умения и поведение по обществени пътища.

Композициите от превозни средства, използвана за обучението трябва да попадат в рамките на категорията на свидетелството за управление, за която участниците кандидатстват.

3. Продължителност и съдържание на изпита за проверка на уменията и поведението
- Продължителността на изпита и изминатото разстояние трябва да са достатъчни, за да се оценят уменията и поведението съгласно точка 2.

Б. Моторни каравани и тежки линейки

1. Продължителността на обучението на водачите е най-малко 7 часа и може да бъде организирано на обществени пътища или в затворени пътни участъци.

2. Съдържание на обучението на водача

Обучението на водача обхваща знанията, уменията и поведението, описани в точка 2 и, когато се отнася до категория С1, в точка 8 от приложение II. Специално внимание се отделя на динамиката на движението на превозното средство, критериите за безопасност, правилното натоварване и приспособленията за безопасност.

Практическият компонент включва следните упражнения: увеличаване и намаляване на скоростта, обръщане, спиране, разстояние на спиране, промяна на пътното платно, действия спиране/избягване, паркиране.

Превозните средства, използвани за обучението, трябва да попадат в рамките на категорията на свидетелството за управление, за която участниците кандидатстват.

3. Продължителност и съдържание на изпита за проверка на уменията и поведението

Продължителността на изпита и изминатото разстояние трябва да са достатъчни, за да се оценят уменията и поведението съгласно точка 2.

ПРИЛОЖЕНИЕ VI

МИНИМАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ОБУЧЕНИЕ И ИЗПИТВАНЕ НА ВОДАЧИ НА МОТОЦИКЛЕТИ В РАМКИТЕ НА КАТЕГОРИЯ А (ПОСТЕПЕНЕН ДОСТЪП)

1. Държавите членки вземат необходимите мерки за:
 - а) одобряване и надзор на обучението, предвидено в член 10, параграф 1, буква в); или,
 - б) организиране на изпита за проверка на уменията и поведението, предвиден в член 10, параграф 1, буква в).

2. Продължителността на обучението на водача е най-малко 7 часа.

3. Съдържание на обучението на водача

Обучението на водача съдържа всички аспекти, обхванати в точка 6 от приложение II.

Всеки участник изпълнява практическите компоненти на обучението и демонстрира своите умения и поведение по обществени пътища.

Мотоциклетите, използвани за обучението, трябва да попадат в рамките на категорията на свидетелството за управление, за която участниците кандидатстват.

4. Продължителност и съдържание на изпита за проверка на уменията и поведението

Продължителността на изпита и изминатото разстояние трябва да бъдат достатъчни, за да се оценят уменията и поведението съгласно точка 3 от настоящото приложение.